

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva ulica 5 - Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selenburgova ul. - Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta št. 13 - Telefon št. 2455
Podružnica Celje, Kocenova ulica št. 2 - Telefon št. 190
Podružnica Jesenice, pri kolodvoru št. 100
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja 'Jutro' izdaja vsak ponedeljek jutraj - Naroda se posebej in velja po pošti prejemana 4 Din, po raznašalcih dostavljena 5 Din mesečno.

Uredništvo: Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126. Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2562). Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190. Rokopisi se ne vračajo. - Oglašni po tarifu

Vsa Slovenija v jugoslovenskem taboru

Na nešteti shodih, ki so se vršili včeraj po vsej banovini, je slovensko ljudstvo manifestiralo svojo trdno vero v bodočnost Jugoslavije in enodušno sklenilo, da se v nedeljo 8. novembra do zadnjega moža udeleži volitev - Obsodilo bo zločinsko rovarjenje proti državi doma in v inozemstvu

Samo teden dni nas še loči od najvažnejšega in najpomembnejšega dogodka v naši novejši politični zgodovini, od volitev v Narodno skupščino, pri katerih naj narod izrazi svoje mnenje. Zaradi tega je razumljivo, da zanimanje za volitve od dne do dne narašča. Tudi včerajšnja nedelja, ki je bila sicer v glavnem posvečena spominu mrtvih, je bila popolnoma v znaku volitev. Po vsej državi se je vršilo na tisoče volilnih shodov in sestankov in tudi dravska banovina ni zaostajala. V vseh srezih, v vsakem večjem kraju so se včeraj sestali volilci k posvetu s svojimi sreski kandidati ter se pripravili za končno odločitev, ki bo padla prihodnjo nedeljo dne 8. novembra.

Se bolj, kakor vsi prejšnji shodi in sestanki, je včerajšnja nedelja pokazala, da se slovensko ljudstvo v polni meri zaveda važnosti teh volitev in da število onih zapeljancev, ki so naselili lažnim besedam in grožnjam raznih bivših strankarskih prvakov, ki se še vedno ne morejo otresti svoje strankarske zagrizenosti, vedno bolj kopni. Ljudje po svoji zdravi pameti uvidevajo, da je mogoč izhod iz sedanjih prilik edino v složnem delu, v resničnem delu za korist splošnosti, ne pa v delu za korist posameznih strank in častihlepnosti vsiljivih 'voditeljev'. Po vsej dravski banovini je včeraj mogočno odjeknil trden sklep, da bomo Slovenci dne 8. novembra s čim večjo udeležbo na volitvah pred vsem svetom dokumentirali svojo voljo, da s složnim delom okrepimo našo skupno Jugoslavijo, zavečajoč se, da bomo s tem v prvi vrsti koristili tudi samim sebi.

Velik manifestacijski zbor na Jesenicah

Odločen obračun zastopnika delavstva z predstavniki abstinenčne politike

Jesenice, 1. nov. Davi ob 11. uri dopoldne se je vršil na Jesenicah volilni shod sreskega kandidata g. generalnega tajnika Ivana Mohoriča, za katerega je vladalo med Jesenicami veliko zanimanje, tako da so napolnili do zadnjega kotička prostorno dvorano kina Radio. Med poslušalci, ki jih je bilo okoli 800, je bilo posebno mnogo socialistov in pristašev bivše Slovenske ljudske stranke, katere je privedel g. kaplan Andrej Križman. Nekaj minut po 11. uri je otvoril volilni shod predsednik jeseniškega volilnega odbora g. dr. Kogoj, ki je pozdravil zborovalce in ministra dr. Alberta Kramerja in sreskega kandidata g. Ivana Mohoriča, katere so sprejeli navzoči z burnim pozdravljanjem. Končno je predlagal, naj prevzame predsedstvo shoda g. dr. Maks Obersnel.

Dr. Obersnel se je zahvalil za izkazano zaupanje ter poudaril, da bo dobil lahko vsak besedo, da pa prosil, naj zato vsi mirno poslušajo izvajanja posameznih govornikov. Nato je podal besedo

je povzel besedo toplo pozdravljen g. sreski kandidat Ivan Mohorič, ki si je že po prvih besedah osvojil simpatije vseh navzočih, da so mimo poslušali njegova izvajanja, katerim so mestoma več ali manj odločno pritjevali. G. Mohorič je med drugim dejal:

Kot sreski kandidat imam dolžnost, da vam raztolmačim gospodarsko ozadje in gospodarski pomen sedanjih volitev. Potrebno je to, ker vidim, da so se mnogi, ki se tega ne zavedajo. Izgleda kakor da imajo ti ljudje velik interes na tem, da vas spravijo v zmotu, pa je zato potrebno, da se tu javno in jasno porazgovorimo o tem vprašanju, ki je danes najvažnejše in od katerega je mnogo odvisno. Ni odvisen od tega obstoj države, o tem se ni treba varati. Odvisen pa je od tega naš bodoči gospodarski in socialni napredek. Dne 8. novembra bo šlo za to, da se izjavimo, da smo za složno gospodarsko delo, ki ga nujno potrebujemo. Kajti v krizi je naše gospodarstvo, v krizi, ki vlada po vsem svetu in katero je treba lečiti. Te krize se ne da lečiti s puhlimi frazami, s praznimi parolami, z jalovimi resolucijami, ki niso od kraja prenišljene, to krizo je treba lečiti s smotrenim konstruktivnim, požrtvovalnim in vztrajnim delom. Kajti leta bodo še potrebna, da se popravi, kar je zamujenega, da se zgradi najglavnejši del tega, kar potrebujemo, da se povrnemo zopet v splošno blagostanje in zadovoljstvo. Leta dela bo potrebno na tem, da ustvarimo iz naravnih zakladov, ki jih vsebuje naša država, prave vrednote, ki bodo dale zaslužka in eksistence stotisočom pridnih rok. In to nam je predvsem potrebno. Mnogo bolj potrebno kot so razprtije, kot so boji in prepiri, ki namesto koristi prinašajo le škodo.

Lepo je, če se pripoveduje, da je naša država agrarna država in da je 80 % prebivalstva kmetijskega stanu. Vse res. Toda drugače se godi kmetu s tisoč glavami ovac v južni Srbiji, drugače onemu na mastni in plodni zemlji žitrodne Vojvodine, ki ima bore malo skupnega s siromašnim bajtarjem v kršni Hercegovini in ki ne pozna težav in skrbi našega gorenjskega kmeta. Lepo so naše planine, toda puste in brezpomembne, če ne bomo znali tja speljati dotoka tujcev in turistov, da prinesejo denar v deželo. Vas pa, ki pripadate predvsem industrijskim slojem in obrtništvu, tarejo druge skrbi in nepravilne. Val svetovne krize je imel za posledico tudi poslabšanje prilik v naši industriji, otežitev delovnih razmer na eni strani, podražitev raznih življenjskih izdatkov na drugi strani. Da se je pomagalo kmetu v Vojvodini, je moral naš delavec in obrtnik vzeti nase del bremena, ker se mu je podražil kruh. In če pomislimo, da dovaža naša banovina nad 5000 vagonov pšenice iz drugih krajev, vidimo za kolike svote gre. Že lani smo v borbi za tržišča za naše izdelke s strahom gledali, da poruske železarne mečejo na naš trg svoje izdelke ceneje, kakor morejo Jesenice nabaviti surovo železo.

Barometer industrijskega dela je zelo občutljiv. Reagira na vsak pojav z matematično točnostjo. Danes se nam pravi, da še nismo dosegli vrhunca krize. Če je stvar taka, je vaš interes, da se stori vse, da se zaščiti vaše delo, vaš kruh in eksistenca. To ne zadene samo onih, ki so si z žuljavimi rokami in varnostjo zgradili svoje domove, lične hišice in naprave, ki imajo rodbino in zveze, zadene tudi vse druge. Dobro mi je znana licitacija delovnih pogojev, ki je nastopila vsled krize in posebno železarsko delavstvo pod njo hudo trpi.

Pred več leti, ko so bili še inozemci lastniki železarn, je grozil podjetju popoln zastoj. Bali smo se že, da se bo uresničila ona ideja, da imajo pravico na obstoj samo železarne v sredini države ter da je treba ustaviti obrat v tako eksponiranih krajih kakor so Jesenice. Mnogo napora in truda je stalo, da smo se obvarovali take nesreče. In v dobi, ko je v Ameriki avtomobilski

kralj Ford moral ustaviti delo in odpovedati stotisočim, ko so prejeli prej minimalno mezdno 290 Din na dan, ko so ugasil dimniki visokih peč v Porurju, ko se je ustavilo delo v Witkovicah, moramo le priznati, da se je našel pri nas mož, ki je pomagal Jesenicam zopet na noge. Gradi se nova moderna peč, nova električna centrala, nove montažne dvorane, uvajajo se novi predmeti in izdelki, s katerimi se skuša poživiti domačo delavnost. Res je, da so trenutne prilike neugodne in slišal sem tudi mnogo opravičenih pritožb. Takoj, ko sem jih zaznal, sem smatral za svojo dolžnost, da posredujem in upam, da ne bo brez uspeha.

Kolikega razvoja je zmožna jeseniška železarska industrija, vam bo jasno, če povem, da uvažamo za okrog 900 milijonov dinarjev železa in železnih izdelkov iz inozemstva, akoravno imamo doma prvovrstno železno rudno ter izvažamo na dan 2 do 4 vlake rude v inozemstvo. Imamo torej speče zaklade surovine, tudi kapital se zbira v obliki malih vlog pri naših posojilnicah, imamo tisoče pridnih, žuljivih rok, ki čakajo nestrno na delo in zaslužek, toda treba je podjetnosti, tehničnega znanja in organizatorne sposobnosti, da se vsi ti elementi združijo v skupnem delu. Brez vrednosti so naši naravni zakladi, če jih ne znamo izkoristiti. Brezmočna je delovna sila širokih mas, če ne dobi prilike in primernega zaslužka. Mrtev je kapital sam na sebi, če mu podjetnost in delo ne dajeja življenja. Današnja Amerika nam je živa priča tega, kar sem ravnokar rekel, ko deset milijonov brezposelnih delavcev brez strehe misli na bližajočo se zimo.

Vsak razumen gospodar ve in zna ceniti dobrega delavca in upošteva njegove interese. Vsek podjetnik ve, da ni gospodarstvenega napredka brez socialnega napredka, da sta oba nerazdružno zvezana v dobrem in zlem. In mi vidimo baš pri bratovskih skladnicah in socialnem zavarovanju, da se lahko najdeja podjetnik in delavec pri skupnem delu in da je korist delavca korist podjetja in obratno.

Vi vsi ste videli, kako so po prevaru naši mladi ljudje s svojimi skromnimi prihranki razvili podjetnost. Posebno se to vidi v pletarski stroki. Tu se pojavlja že domačin kot podjetnik, ali žalbog se jih je preveč vrglo na en in isti izdelek. Medtem pa uvažamo iz inozemstva še za 2 milijardi dinarjev tkanin in če samo to pomislimo, vidimo, koliko možnosti dela ima naša država. Ta podjetja, ki so nam potrebna, se v bodoče lahko zasnujejo tudi pri nas na združni podlagi kot je to bilo na Angleškem, kjer so delavci osnovali svoje kooperativne prednice in tkalnice.

V lesni stroki predejo slabi časi. Mnogo žag stoji in mnogo pritožb se sliši, da je izkupiček za izvoženi les skopnel tako, da se skoro več ne izplača. Medtem pa je treba samo pomisliti, da iz sosedne Koroške in Štajerske uvažamo za 34 milijonov celuloze, ki je izdelana iz mehkega lesa, ki ga imamo v izobilju ter da bi lahko samo v jeseniškem kotu stale tri velike tovarne in dale stotine delavcem kruha. Toda treba je investirati sto milijonov, imeti tehnično izkustvo in nostri riziko. Imamo ta denar v naših bankah in da ni prišlo do ogromnega padca cen po vsem svetu, lotili bi se lahko organizacije tega dela. Tako pa čaka podjetnost, kako se bodo razvile razmere v deželi, ker nikdo ni bolj plašljiv kot je kapital. Podjetništvo se bo razmahnilo le tedaj, ko se bo videlo, da naše delo na konsolidaciji gospodarstva napreduje. Za napredek tega dela pa je potrebno tudi složno politično delo, ki naj ga omogoči volitve v Narodno skupščino.

Nebroj je praktičnih nalog, ki jih bo treba rešiti v bodočem parlamentu. Že sama proklamacija vlade označuje kot eno naj-

važnejših del revizije celokupne davčne zakonodaje. Tu je vsakdo od vas interesiran, kako se bo uredila obdavčitev ročnega dela, kakšne bodo trošarine na živilske predmete ki jih vsaki dan potrebujete, kako bodo obremenjene vaše hiše in posestva, kako se bo rešila zadeva kuluka in službenega davka. Vsi mi boste enoglasno odgovorili, da vam je na tem, da se ta vprašanja rešijo, kakor zahtevajo sedanje težke prilike, rešijo tako, da bo prav za državo, sprejemljivo in zmagljivo pa tudi za delavca. Vam ne more biti vseeno, ali se bodo ti vaši interesi pravilno tolmáčili, zadostno povdairili in iskala najpovoljnješa rešitev.

In če se zavedate, da vam to ne more biti vseeno, potem mislim, da ni vzroka, da tega ne bi javno povedali. To bo treba javno povedati dne 8. novembra. S tem, da se udeležite volitev, boste ne samo izvršili svojo državljansko dolžnost, marveč boste z vašo udeležbo manifestirali, da se morajo ta vprašanja rešiti, da se mora napeti vse silo, da se čimbolje rešijo, da hočete složno delo v Narodni skupščini.

Bodimo si na jasnem, da vaš zastopnik ne bo imel lahkega dela, kajti interese industrijskega delavstva v agrarni državi zastopati ni lahko. Zato je važno, komu poverite svoje zaupanje. Kajti ta vprašanja so dalekosežna in njih reševanje ni lahko. Dobro sem se zavedal vsega tega, ko sem prevzel kandidaturu za radovljiški srez. Proti meni se je agitiralo, češ da zastopam kapitalizam. Škoda bi bilo časa, da polemiziram s tako trditvijo sedaj, ko ste slišali moj program dela. Izšel sem iz vaših vrst in v čast si štejem to. Zato ne dopustim, da bi padla le senca kakoga pritiska. Želim, da bodo te volitve preizkušnja zrelosti vaše samoopredelitve. Dobro poznam mukotrpno življenje industrijskega delavca, razumem njegove težnje. Ne agitiram s tem, toda smatram za svojo dolžnost, da vas kot sreski kandidat o vsem informiram. Ko sem prevzel kandidaturu v vašem srezu, sem imel edino željo, da dam delu, ki ga vršim že dvajset let v korist gospodarstva, ako mi poverite svoje zaupanje, da dam delu, ki sem ga vršil, ko se nismo osebno poznali, jačjega poudarka in izraza.

Obmejni srez smo - naj dokaže in to bo dokazal, da je čuvár edinstva, steber močne in neodvisne Jugoslavije.

Po predvahni besedah g. Mohoriča je stopil na govorniško tribuno g. kaplan Andrej Križman,

ki je poskušal z raznimi visoko donečimi frazami vplivati na poslušalce s tem, da je naševal pogreške, ki so se baš zgodili s sodelovanjem somišljenikov govornika. Namen teh izjav je bil dokazati, da ni svobode in da zaradi tega ljudstvo ne bi

smelo sodelovati pri volitvah. Izvajanja govornika, ki so bila le niz demagoških fraz, so ogromno večino zborovalcev naravnost zrevoltirala in le s težavo se je posrečilo predsedniku, da je mogel do konca čuvati govorniku svobodo besede.

V kratkem stvarnem popravku je minister dr. Kramer pobil neresničnost predgovornikovih izjav in razkril praznoto njegovih argumentov, pravočito justifikacijo nad g. kaplanom Križmanom, pa je izvršil zastopnik socialistov in glavni zaupnik delavstva v tovarnah Kranjske industrijske družbe

g. Jeram Jurij, ki je z nepobitnimi dokazi iz domačega političnega življenja predočil zborovalcem svobodo in demokracijo, kakor jo razumejo g. Križman in njegovi v hladnem in mirnem tonu je niral govornikovo dejstvo za dejstvo in se igral z g. kaplanom Križmanom, kakor mačka z miško. Dvorano so pretresale salve smeha in vihar aplavzov. Z oduševljenjem so poslušalci sprejeli govornikov poziv, naj se zavedno delavstvo ne da premočiti od demagoških fraz ljudi, katerih strastna in edina želja je, da zopet dobe slovenski del države v svojo pest in postavijo diktaturo, katere bi nasprotnike sežigala na gredah ali pa jih pošiljala v pregnanstvo. Toda v današnji Jugoslaviji je hvala Bogu dovolj garancij, da se taka svoboda, kakor si jo zamišljajo propagatorji abstinenčne, ne bo mogla nikoli več povrniti. Zavedno delavstvo ve, kaj pomeni zanj močna in zdrava država. Ono je v svoji lastni organizaciji že davno uresničilo jugoslovensko idejo ter se ne bo dalo zapeljivati od nobenih hujskačev in demagogov. Govornik mora priznati, da dejstva, ki sta jih navedla minister dr. Kramer in sreski kandidat g. Mohorič, držijo. Delavstvo pa naj samo presodi, katero pot mu je hoditi.

Izvajanja g. Jerama so zborovalci sprejeli s frenetičnim aplavzom. Iz grupe, kateri je načeloval g. Križman, pa ni padla niti ena besedica več.

Pred zaključkom zбора je prečital gosp. predsednik dr. Obersnel še pozdravno pismo sreskega sokandidata g. Aržmana, ki je pozdravil zborovalce v nadi, da bo na dan volitev radovljiški srez stal kakor en mož v taboru jugoslovensko orientiranih slojev našega naroda. S pozivom, da vsi trezni državljani izpolnijo 8. novembra svojo državljansko dolžnost in da gredo kakor en mož na volitve, je predsednik ob 1. popoldne zaključil krasni zbor, ki se je baš po zaslugi razkrinkanih demagogov spremenil v pravo manifestacijo državljanske zavednosti vseh slojev jeseniškega prebivalstva in zlasti tudi jeseniškega delavstva.

Lep volilni shod g. Kruleja v Brežicah

Sreski kandidat g. Krulej med svojimi volilci -- Ravnati se moramo po vzgledu Angležev

Brežice, 1. novembra. V soboto zvečer se je vršilo pri Brežicah v restavraciji g. Volčanskega dobro uspešno volilno zborovanje, katerega se je udeležilo skoro 100 ljudi. Kot govornika sta se predstavila navzočim sreski kandidat g. Krulej iz Sevnice in njegov namestnik g. dr. Benedičič iz Sonogova.

Sreski kandidat Krulej je naglašal v svojem govoru važnost bližnjih volitev, potrebo sodelovanja nas vseh ter delo, ki čaka novo Narodno skupščino. Predvsem s sodelovanjem omišljenikov govornika. Namen teh izjav je bil dokazati, da ni svobode in da zaradi tega ljudstvo ne bi

so nam vzgled angleške volitve. Svoj govor je g. Krulej zaključil z besedami: »Ne bom delal za osebe, ampak za celoto.«

Namestnik kandidata dr. Benedičič je poudarjal zlasti perečo socialno vprašanje delavca in malega kmeta, ki sta temelj naše države. Izjavil je: »Volitve niso tenor, ampak le sodelovanje za boljšo bodočnost. Nov čas je napočil in nov duh in s tem novim časom si izberite nove ljudi.« K besedi sta se oglasila tudi gg. dr. Šmirnjal in dr. Rozina. Slednji je označil pomen kraljevega manifesta z dne 6. januarja in pozival volilce, da naj bo volilna udeležba 90-odstotna. Nasprotnike, ki ne bodo šli voliti, pa naj doleti ono, kar izdajco Judeža.

Ves krški srez v narodnem taboru

Krasni shodi v Leskovcu in Krškem -- Ljudstvo z navdušenjem pozdravlja složno delo

Leskovec, dne 1. novembra. V slovenskem spodnjem Posavju je bilo danes več shodov ki so odločno pokazali, da hoče naše ljudstvo s složnim delom pripomoči k zmagi zdrave državne misli.

Krasen shod je bil v Leskovcu. Takoj po prvi maši se je zbralo več sto uglednih mož in fantov ki so s pozornostjo sledili krasnim in stvarnim izvajanjem ravnatelja Juga in šol. upravitelja Žnidarčiča.

Shod je otvoril leskovski posestnik g. Karel Stoviček, poudarjajoč važnost nedeljskih volitev, nakar je ravnatelj g. Jug v lepem govoru obrazložil njihov pomen. Bolj kakor kdaj prej kilče danes domovna svoje snove. Komur je res pri srcu njegov dom, ga gotovo nad vse ljubi. Če pa imate ljubezen do lastnega doma, jo imate v ravno toliki meri za naš skumni dom - našo državo. Vse kar iskreno čuti, gotovo zama kandidatom, ki si jih je ljudstvo določilo iz svoje srede. Krški srez ima 4 kandidata (gg. Dermelj, Vale, Maščen, Grebenc) ki jih ljudstvo dobro pozna. Volilni na svoje glasove oddajo za kogar hoče. Dobro razumemo oni težnje in skrbi našega kmeta, te korenine iz katere pojanja močna država. Minula so leta, od

kar se v javnem življenju ni govorilo o volitvah. Komu ni znano ono življenje, ko so se borile politične stranke, druga proti drugi, da dobe državno krmilo v svoje roke, ne da bi se brigale za izboljšanje in utrditev razmer v novi državi. Danes pa hodimo pota, da se snidemo, da skupno delamo za blagobit naše domovine. Kdor bi v nedeljo omahnil, ta bi bil kriv, da bi bila gospodarska kriza še večja. Ker se pa delo vrši in resnici v ljubezni vseh stanov do domovine in za dosego lepše bodočnosti naroda, je dolžnost, da 8. novembra pokazemo, da je Jugoslavija močna zato, ker narod tako hoče.

Govor g. ravnatelja Juga je bil sprejet z iskrenim odobravanjem. Po tem govoru je nastopil šolski upravitelj g. R. Žnidarčič, ki je tolmáčil pomen predstojećih volitev z ozirom na težavni gospodarski položaj našega kmeta. Žalibog se dobe ljudje, ki se v tako resnem času ne zavedajo pomena volitev. Ti ljudje so podobni trmactemu otroku, ki je raje lačen kakor da bi vzel kruh od Petra. Lačen je, rad bi fedel, a noče nalašč samo zato, ker mu ga ne da Pavel Kralj je dal besedo narodu, da govori in dela. Sedaj spoznava-

g. ministru dr. Kramerju,

ki je v poljudnih besedah očrtal političen položaj in obrazložil velik pomen sedanjih volitev za bodočo usodo slovenskega dela našega naroda. Govor ministra dr. Kramerja so poslušali navzoči z velikim zanimanjem ter ga često prekinjali z burnim odobravanjem. Vihar odobravanja je izzvala njegova izjava, da ne bodo tisti, ki so se danes zbrali okoli jugoslovenske trobojnice ter prisegli na program narodnega in državnega edinstva, nikdar dopustili, da bi kdorkoli rušil to državo, pa četudi bi morali preliti za to poslednjo kapljo krvi. Njegove jedrnatne in domoljubne prežete l sede so skušali motiti nekateri zagrizeni pristaši bivše slovenske ljudske stranke z raznimi prav neumesnimi medklci. Odgovori na te medklce pa so pomenjali niz neizprosnih udarcev proti brezvestni in blazni agitaciji tistih krogov, ki stavijo danes svoje osebne in strankarske interese nad interese države in skupnosti.

Po informativnih izjavanjih ministra dr. Kramerja, ki so mu zborovalci prirejali po zaključku govora dolgotrajne ovacije,

no prave prijatelje, ki hočejo narodu dobro. Ako so nas naši doseđani lazi-prijatelji zapustili, si bomo pomagali pač sami in poiskali take, ki nas bodo poznali tudi takrat, ko rabimo mi njihove pomoči. Dolžnost je, da gre na volišče vse, kar čuti s kmetom. Pokazimo, da nam je pri sreči gospodarsko blagostanje!

Apel vseh govornikov za polnoštevilno udeležbo pri volitvah so zborovalci soglasno odobrvali. Zborovanje je poteklo v lepi slogi in medsebojnem razumevanju.

Krško, 1. novembra.

Poleg drugih živahnih shodov v krškem srezu se je danes dopoldne vršil dobro obiskan volilni shod v Krškem. Lokalni volilni odbor je v teku zadnjih dni priredil že več volilnih sestankov. največji shod pa je bil danes dopoldne na trgu pred farno cerkvijo.

Shod je otvoril g. inž. Cerjak in predstavljal ravnatelja Juga, ki je obrazložil pomen in obsežnost sedanjih volitev.

Podrobno je ravnatelj Jug tolmачil pomen sreskih kandidatov za krški srez, pri katerih naj se volilci svobodno odločijo za izbiro kandidatov ki so v srezu gg. Dermelj Alojz, Vale Maks, Majcen Ivan in Grebene Anton. V tej gospodarski krizi se naslonimo na može, ki jih je izbral narod iz svoje srede. Sveta dolžnost vsakogar je, da stori vse da s složnim delom pomagamo sedanje težave. Preteklost je pozabljena, ravnatoko strankarske strasti, ki prej niso dopuščale pravega dela. Strano se v celoto in pripravimo prijeten dom in blagostanje vsemu narodu. Soglasno je bil pozdravljen od volilcev poziv, da se vsi 8. novembra udeležijo volitev.

Za njim je v krepkem govoru, ob vidni pozornosti volilcev govoril g. inž. Cerjak k. Očrtal je posebne potrebe in pomen volitev za složno gospodarsko delo. Poslušalci so njegova izvajanja sprejeli z vidnim odobravanjem.

minji na njo težko na sru.

Film sam je eden najjačjih, kar jih je kdaj videla Ljubljana. Človek ne najde besed, da bi mogel popisati vse te grozne prizore, ki z neumljeno naravnostjo kažejo vojno furijo v vsej njeni strahoti. Na fronti, v strelskih jarkih, na obvezališču, v bolnici, v zaledju, doma na dopustu — vseposvods se nam prikazuje vojna kot zlo, katerega si nihče ne želi več nazaj. Najgrozovitejši so prizori, ko se vojakom na fronti omrača um ko se po operacijah prebude iz narkoze in opazijo, da so pohabljeni, da jim manjkajo udi... njih krčeviti pač pretrese slahernega do kosti in do mozga.

»Zapadna fronta 1918« je res eno najjačjih del filmske produkcije. Vsak si mora ogledati ta film in zato ga obdrži ZKD še na sporedu. Predvajal se bo vključno do srede — dnevno dvakrat in sicer redno ob 14.15 v Elitnem kinu Matici in ob 17.30 v kinu Ideal. Predstava ob 14.15 v Matici je dostopna tudi mladini, večerna ob 17.30 v Idealu pa je samo za odrasle, ker se bo tedaj predvajal ves film tudi v dialogu kakor v tonu. Vstopnice priporočamo nabaviti že v predprodaji.

D. Edvard Slavik na zadnji poti

Prosek, 31. oktobra.

Ob veliki udeležbi primorskega prebivalstva je včeraj legel k večnemu počitku tržaški prvoboritelj dr. Edvard Slavik. Pogreb bi se bil moral vršiti že ob 9.30 dopoldne, toda žalna manifestacija je bila zadržana za več kakor tričetrt ure, ker policija ni pravočasno izdala dovoljenja, da bi smeli biti v sprevedu tudi žalni venci s slovenskimi napismi.

Ko se je pomikal žalni spreved od hiše žalosti, je korakalo ob strani veličastne povorke nad 50 policijskih agentov pod vodstvom Palumba, načelnika policijske čete. Pri kavarni Fabris se je del spreveda razšel in proti Proseku je sledila krsti dolga vrsta kočij in onih zvestih pokojnikovih prijateljev, ki so mu hoteli do odprte jame izkazati poslednjo čast. Policijski agenti so imeli na razpolago posebne avtobuse, s katerimi so se peljali preko Ončina na Prosek in so tako seveda bili

na pokopališču prej, kakor žalni spreved s krsto pokojnika. Pred vhom na pokopališču je čakal cerkveni pevski zbor, ki je hotel pokojnika počastiti s petjem žalostink. Prisotni policijski agenti in karabinjerji so skušali to preprečiti. Po treznem, pametnem pregovaranju je bilo vendarle dovoljeno, da so pevci zapeli pokojniku v poslednji pozdrav, tako ob sprejemu kakor tudi še v cerkvi.

Na Proseku je bilo poleg policijskih agentov zbrano tudi veliko število karabinjerjev v polni opremini in s puškami. Prav tako pa je udeležba primorskega ljudstva pri pogrebu velikega voditelja primorskih Slovencev bila že v Trstu kakor tudi na Proseku naravnost ogromna. V okoliščinah, kakor se je vršila ta pogreb, je bila to še posebno pomembna žalna manifestacija globokega spoštovanja primorskih rojakov do nepozabnega pokojnika.

„Kdor agitira za volilno abtinenco, je narodni izdajalec“

Odkrita beseda narodnega duhovnika na shodu v Bohinjski Bistrici

Boh. Bistrica, 1. novembra. d. Tukaj se je vršil danes volilni shod, kakršnega še nismo doživeli. Navzočih je bilo nad 220 domačinov ki so se zbrali po maši, da silijo sreskega kandidata za radovljiški srez g. Ažmana.

G. Ažman je zbranim volilcem v poljudnem govoru raztolmачil pomen in namen volitev ter jih pozval, naj s polnoštevilno udeležbo dokažejo, da žele složno delo v prid vsega naroda in države. Zborovalci so ta njegov poziv sprejeli z velikim navdušenjem in prav tako pazljivo sledili tudi govoru zastopnika obrtništv gosp. Gogale z Jesenic.

Naravnost nepopisen vtis pa je napravil na zbrane volilce nastop župnika gosp. Avseca z Lesc. V krasno zasnovanem govoru, ki ga je prevečala globoka ljubezen do naroda in domovine, je župnik g. Avsec naglasil, naj se volilci ne dajo hegati od nikogar. Vprašajo naj samo svojo vest in ta jim ne more reči nič drugega, kakor da naj izvrše svojo dolžnost do

svojeja naroda in do domovine. Danes ni več nobenih strank, a tisti bivši strankarski voditelji, ki danes hujskajo ljudi, naj ne gredo voliti, so pravi izdajalci, ker hočejo škodovati s tem svoji lastni državi baš v trenutku, ko je složno delo najbolj potrebno. Strankarski prepri so nam že dovolj škodovali in zato moramo biti prav hvaležni našemu vladarju, da je temu napravil konec. V složnem delu in bratski ljubezni bomo lahko premostili vse težkote in si zagisurili boljše in lepše čase, nadaljevanje strankarskega prepri pa vodi v pogubo. Na koncu svojega večkrat z viharim pritrjevanjem prekinjenega govora je g. župnik Avsec pozval vse volilce, naj do zadnjega kroga gredo na volišče.

Zborovalci so se razšli s trdnim sklepom, da bodo 8. novembra manifestirali za narodno slovo in napredek Jugoslavije.

Pred tem je imel g. Ažman jako lep shod v Ribnem, kjer se je zbralo lepo število domačinov, ki so vsi izjavili, da bodo storili svojo državljansko dolžnost.

Deviški Jakob...?

Nedostatki škofjeloške železniške postaje

Škofja Loka, 1. nov.

Razen Kranja po vsej Gorenjski ni železniške postaje, ki bi imela tako obsežno in na vse strani razpleteno zaledje, kakor ga ima Škofja Loka. Kljub temu je škofjeloška železniška postaja urejena tako, da potujočega občinstva nikakor ne more zadovoljiti. Ako se v poletnem času še nekoliko potpri, je pa tem huje v času jesenskega deževja in pa pozimi, ko so potniki izročeni na milost in nemilost majhni čakalnici, ki potniškemu prometu vsega škofjeloškega okraja ni kos. Pomisliti je treba samo, da gravitira na loško železniško postajo prebivalstvo Trškega polja, dobršnega dela Sorskega polja, vsa Škofja Loka, Selška dolina in Poljanska dolina prav gori do Zirov in italijanske meje, in vsakemu lajku bo razumljivo, da mala postaja prebivalstvu okoli 30.000 ljudi ne ustreza.

Splošna želja ljudi je, da se dajo loškemu kolodvoru prostori in zunanje lice, ki mu po položaju gredo. Postajno poslopje naj bi se povečalo v smeri proti sedanjemu skladišču. Z novoprizidanimi prostori bi šla služba uradništvu, ki se mora sedaj stiskati v tesnih, ozko odmerjenih lokalitetah, lažje od rok. Menimo, da bi se v tem prizidku našel tudi prostor za poštno izpostavo, ki si jo Tračani zelo želijo in delujejo na tem vprašanju že več let. Kasirala bi se tudi poštna lopa, ki služi za spravlanje paketov ob prevzemu žirovske pošte. Predvsem pa bi se povečala čakalnica tako, da bi bilo v njej res kaj prostora. Prostor, ki ga imajo potniki sedaj na razpolago, je ob vsakem večjem prihodu ljudi natrpano poln. In tako vendar ne more naprej v nedoglednost.

Dr. Beneš o češkoslovaški politiki

Nedotakljivost mirovni pogodbe - Potreba sporazuma Francije in Nemčije

Praga, 1. nov. d. V proračunskem odboru poslanske zbornice je včeraj izjavil zunanji minister dr. Beneš, da mora biti podlaga razorožitvi in varnostnim jamstvom pametna politika. Dr. Beneš veruje v možnost omejitve oboroženosti, ker se kaže celo v težkih krizah napredek pacifizma. Kot najboljši dokaz more navajati Strememanno politiko pred petimi leti za zblizanje. dobo lokarnske politike, ki je bila sedaj sicer zadržana z notranje-političnimi dogodki v Nemčiji, h kateri pa se bo Evropa zopet povrnila. Male države bodo vsekakor zahtevale na razorožitveni konferenci gotova jamstva od mednarodnih mirovni ustanov.

O vprašanju revizije mirovni pogodbe je izjavil minister dr. Beneš, da se vsaka pogodba in vsak mednarodni dogovor s časom prilagodi položaju, kot zunanji minister Češkoslovaške pa mora zagovarjati mirovne pogodbe, ki so magna charta republike. V gotovih vprašanjih je kompenzacija mogo-

ča, v gotovih bistvenih vprašanjih pa ne.

Češkoslovaška je v dobrem razmerju s svojimi sosedi. Njen zemljepisni položaj pomeni, da je kot politični organizem ne-navadno občutna za vse, kar se na svetu dogaja. Zato zastopa kot zunanji minister stališče, da se Francija in Nemčija morata sporazumeti. Nadalje gre tudi za to, da se normalizira razmerje med Češkoslovaško in Rusijo.

Povsem pa je jasno, da v osrednji Evropi ni mogoče napraviti reda drugače, kakor da se Češkoslovaška sporazume z Madžarsko, oziroma, da se Madžarska sporazume s svojimi sosedi. Češkoslovaška zasleduje politiko sporazumevanja in jo bo tudi nadalje zasledovala.

Kar se tiče manjšinskega vprašanja, ne trdi, da je bilo storjeno vse, in prav tako tudi ne, da se ne more še kaj storiti. Vlada si prizadeva, da bi bila pravična in zato nestrpnost ni na mestu.

Shodi ministra Puclja na Dolenjskem

Stična, 1. novembra. d. V kolodvorski restavraciji se je vršil danes dopoldne po maši jako lepo obiskani shod, na katerem sta govorila minister g. Puclj in sreski kandidat g. Mrovlje. Shodu je predsedoval g. Pleničar, ki je pozval ljudstvo k složnemu delu. Zborovalci so pazljivo sledili izvajanjem obeh govornikov, ki sta obrazložila izredno važnost novembrskih volitev ter orisala važne gospodarske naloge bodočega parlamenta. Po njunih pjasnilih so zborovalci ogorčeno obsodili propagando za volilno abstinenco ter sklenili, da gredo do zadnjega kroga na volišče.

Tekom dopoldneva sta imela gg. minister Puclj in Mrovlje lepo uspeša shoda v žuženberku in na Krki.

Govor ministra g. Puclja v ljubljanskem radiju

Ljubljana, 1. nov. d. Danes dopoldne je minister Puclj imel v ljubljanskem radiju lep govor, v katerem je na poljuden način obrazložil velik pomen volitev v Narodno skupščino še prav posebej za Slovence, zavrnil propagando za abstinenco in pozval volilce širom vse Slovenije, naj 8. novembra s polnoštevilno udeležbo pri volitvah dokažejo, da hočejo veliko in močno, na znotraj urejeno, in zunanaj ugodno Jugoslavijo.

Velik volilni shod v Beogradu

Beograd, 1. nov. p. V veliki dvorani restavraciji pri Kolarcu je bilo danes izredno uspešno zborovanje beograjskih volilcev, ki so jim poročali o sedanjem političnem položaju beograjski kandidati ministra dr. Kosta Kumanudi in Boža Maksimović ter predsednik trgovske zbornice Milan Stanojević. Udeležba je bila izredno velika. Za predsednika shoda je bil izvoljen z vzklikom guverner Narodne banke Ignac Bailoni, nakar so govorili vsi trije kandidati dr. Kumanudi, Boža Maksimović in Stanojević ter njihovi namestniki odvetnik dr. Alkalaj, predsednik obrtniške zbornice Milan Stojanović in delavec Toma Bogdanović. Z navdušenjem so zborovalci sprejeli poziv govornikov ter enodušno sklenili, da bodo vsi do zadnjega kroga šli na volišče ter poskrbeli za to, da bo prestolnica tudi pri volitvah na čelu jugoslovenskega pokreta.

Deviški Jakob...?

KONGRES DRUŠTVA ZA POVZDIGO JAVNE MORALE

Delegata:
RALPH ARTUR ROBERTS
Felix Bressart
po domače

„Deviški Jakob“
Največja bomba smeha!
Kongres se vrši v ELITNEM KINU MATICI

V ljubljanski okolici

Med številnimi volilnimi sestanki v ljubljanski okolici sta zlasti lepo uspeša shoda v Zadvoru pri Dobrunjah in v Sostrem, na katerih sta poročala odposlanec osrednjega akcijskega odbora iz Ljubljane g. dr. Zajec aer sreski kandidat g. Pavčič iz Most. Številni volilci so z velikim zanimanjem poslušali izvajanja obeh govornikov ter trdno sklenili napeti vse sile, da bo rezultat dne 8. novembra časten. Navzoči volilci so ugovorili, da imajo pretjne nasprotnikov povsem drugačen uspeh, kot so ga gotovi gospodje pričakovali; ljudje sedaj vsaj vidijo, da je najhujši terorist baš oni, ki trdi, da nima svobode.

Sestanku v Zadvoru so prisostvovali volilci iz vseh vasi obširne dobrunjske občine, in so se zato na sestanku obravnavala tudi preča vprašanja dobrunjskega občinskega gospodarstva, zlasti vprašanje napeljav vodovoda in elektrike, ki ju Dobrunje že sedaj nima.

Popoladne je imel sreski kandidat Pavčič lep volilni sestanek tudi v Rudniku.

Deviški Jakob...?

Razstava Franceta Goršeta ne pričra samo o veliki nadarjenosti tega Meštrovičevega učenca, marveč tudi o močnih oblikovalnih sposobnostih. Njegove skulpture so dosegle priznanje tudi že v tujini, predvsem v Italiji in v Parizu. Pri nas je izpolnil s svojimi deli osrednjo in desno dvorano Jakopičevega paviljona. Prednjačijo plastike, med katerimi vzbujajo posebno pozornost sohe nekaterih naših mlajših pisateljev, v prvi vrsti drja Magajne in Franceta Vodnika. V ospredju vse pozornosti pa stoji veliki, prepričevalni kip »Priglasenje«. V stranski sobi so poleg plastičnih del razstavljene tudi številne risbe, med njimi ilustracije k nekaterim literarnim spisom in par izbornih karikaturn (Kričča, Kocjančič, Podbevšek, Ribičič).

Vesleko kaže ta razstava mnogo obetajoči talent Franceta Goršeta v njegovem polnem, močnem razvoju. Delo primorskega rojaka je vredno, da ga spoznajo vsi kulturnozavedni Ljubljančani. Pristavljamo še, da so cene odmerjene dokaj nizko. Mlademu umetniku pa želimo kar največ uspeha!

Iz ljubljanske kronike

Ljubljana, 1. novembra.

Zaradi izredno lepega vremena je danes bil promet po mestu in posebno se popoludne proti Sv. Križu izredno velik. Toda bila je prometna služba tako dobro organizirana, da se ni mogla na cestah pripetiti nobena nesreča. Vsa Ljubljana je danes romala proti pokopališču, avtobus je svigal za avtobusom, a pešci so se držali hodnikov in tako ni bilo gneče, pa tudi sicer je v mestu kakor na pokopališču vladal red. Policijska kronika ne beleži nikakih posebnih dogodkov. Red se ni kalil, posamezne nezgode iz vsakdanjega življenja pa so seveda niso izostale.

Popoldne okrog 15. se je pripetila huda nesreča. 18-letni ključavničarski vajence Pavle Kocbek, zaposlen v Vojnovičevi tovarni na Viču, je s flobortov v roki lezel v grmovje in prežal na vrabce. Nenadoma so mu je pa pištola sprožila in projektil mu je občital tik pod srcem. O nesreči je bila obveščena reševalna postaja in so kmalu nato fanta prepeljali v bolnico. Kocbek je sicer precej krvavel, vendar njegova poškodba ni nevarna.

Film o zapadni fronti - senzacija v Ljubljani

Ljubljana, 1. novembra.

Odkar prireja ZKD svoje obiljane nedeljske dopoldanske filmske matinee, ne pomnimo zepa takega navala in zanimanja za kak film, kakršen je bil to nedeljo pri filmu »Westfront 1918«. Dve dopoldanski predstavi v Matici in Idealu nista zadostovali: na stotine ljudi je moralo oditi, ker niso dobili prostora več. Ze zgodaj pred pričetkom predstave so bile vse vstopnice zasežene in predstave zaprodane — ljudje so hoteli obuditi spomine na teške — hvala Bogu že prošle čase! Stari frontni vojaki so gledali kakor v težkih sanjah ono dobo, ko so sami stali tam zunaj na bojišču in zrlj smrti v oči. Zahvaljevali so se v srcu dobri usodi, da so ušli nevarnosti. Drugi, ki so ostali v zaledju, so s skrbjo in žalostjo obujali spomine na težke čase bede. Vsem je ležala vojna in spo-

Objave

Včeraj je preminula v Ljubljani po hudem trpljenju trgovka s prilom ga Amalija Zorčičeva. Pokojnica, že dolga leta vdova, je bila sestra pokojnega našega narodnega tovariša Milana Pluta.

Dne 29. oktobra je umrl v Divuljah g. Josip Skrem, podnarednik 25. hidroeska-drije. Zemelski ostanek pokojnika se bodo danes prepeljali v Ljubljano, kjer bo ob 15. pogreb z glavne postaje k Sv. Križu.

Pokojnikoma bodi ohranjen blag spomin, željujmo naše sožalje!

Jugoslovenski guslarski prvak v Ljubljani. V Ljubljano je prispel po vsej Jugoslaviji znani in priljubljeni narodni guslar g. Milan Barjaktarovič. Mladi guslar, ki uživa sloves najboljšega jugoslovenskega guslarja, je pel v beograjskem radiju ob proslavi 10letnice Nj Vel. kralja Aleksandra in na rojstni dan Nj. Vis. prestolonalednika Petra in je žel veliko priznanje poslušalcev. Sloveči guslar potuje v inozemstvo kot tolmáč jugoslovenskih narodnih pesmi in je na tem potovanju priredil koncerte v beograjskih, novosadskih, srbobotskih in zagrebških šolah, obnem pa tudi koncerte za meščane. Sedaj bo imel v Ljubljani več koncertov v šolah in bo pel tudi v ljubljanskem radiju. Pred odhodom v inozemstvo bo posetil še Celje in Maribor.

Začetni tečaj francoščine v Kranju. Krožek prijateljev Francije v Kranju sporoča udeležencem (kam) začetnega (I.) tečaja francoščine, da se bo vršil sestanek zaradi praznika vernih duh namesto ponedeljka v četrtek, 5. t. m. na običajnem kraju (gimnazija, prtiličje, IIIa) ob sedmi uri zvečer.

Preosnova angleške vlade

Kombinacije o sestavi nove vlade - Macdonald bo morada prevzel tudi zunanje ministrstvo

London, 1. novembra. d. Macdonald se je mudil danes na odmoru v Chequersu, da bi povsem v miru lahko proučil vprašanje sestave svoje četrte vlade. Macdonald neče sestaviti za delo sposobno vlado ne glede na osebne želje in ne da bi se pustil vplivati od strankarskih organizacij. Baldwinu bo bržkone prepustil odločitev, ali naj prevzame finančno ministrstvo ali pa se zadovolji z mestom lorda predsednika v tajnem svetu. Negotovo je še, ali bo obdržal 71letni lord Reading zunanje ministrstvo. Domnevajo, da bo Macdonald, ki se je že od nekdanj izredno zanimal za zunanjo politiko, prevzel sam njeno vodstvo.

London, 1. novembra. g. Pogajanja za sestavo nove vlade napredujejo le zelo počasno. Ministrski predsednik Macdonald namerava ustanoviti tri nova ministrska mesta brez portfelja. Tri ministri bi imeli nalogo zastopati Anglijo na velikih mednarodnih konferencah in vzdrževati zvezo z domovino in dominijoni. V političnih krogi govore tudi o skorajšnjem odstopu lorda Readinga. Zunanje ministrstvo bi v tem primeru prevzel Macdonald sam.

London, 1. novembra. V političnih krogi živahno debatirajo o sestavi nove vlade. V javnosti kroži že več ministrskih

list, izmed katerih pa je najverjetnejša iz konzervativnega vira, ki je sestavljena naslednje:

Ministrski predsednik: Macdonald, vodja vladne večine v spodnji zbornici: Baldwin, zakladni kancelar: Neville Chamberlain, notranje zadeve: sir Herbert Samuel, zunanje zadeve: lord Reading, mornariško ministrstvo: sir Austi Chamberlain, vojno ministrstvo: lord Creve, čuvar pečata: Snowden, minister za Indijo: sir Samuel Hoare, minister za domljinoje: Thomas, lord kancelar: lord Chankey.

London, 1. novembra. g. Konferenca delegatov železničarskih organizacij je potrdila sklep izvršilnega odbora delavske stranke, po katerem se bivšemu tajniku organizacije ministru Thomasu črta letna pokojnina 500 funtov, ki mu pripada po 30letni službeni dobi. Kljub protestu Thomasa v dolgem obrambnem govoru je bil predlog sprejet s 75 glasovi proti 5.

— »Centra«, trgovina gramofonov, šivalnih strojev itd., se je preselila na Miklošičevo cesto št. 38, palača Grafike.

Poostritev položaja v Mandžuriji

Japonsko prodiranje proti severu - Amerika proti japonski okupaciji Mandžurije

London, 1. nov. d. Po japonskih vesteh iz Mukdena so japonske čete na pohodu proti severu in sicer v smeri na rusko ozemlje v Mandžuriji.

Nanking, 1. nov. d. Nacionalna vlada je pooblastila svojega zastopnika v Zenevi, naj izroči generalnemu tajniku Društva narodov odgovor Kitajske na japonsko izjavo od 26. oktobra o mandžurskem vprašanju. Glede na odpor Japonske proti odplukcu čet iz Mandžurije zaradi varstva japonskih državljanov izjavlja Kitajska, da ustvarja nevarnost edino njihova navzočnost v Mandžuriji. Glede na resolucijo Društva narodov od 22. oktobra, v kateri se ugotavlja obveznost Kitajske za zaščito imetja in življenja Japoncev, se poziva Društvo narodov, naj dodeli nevtralne zastopnike kitajskim predstavnikom, ki jim bosta poverjena prevzem evakuiranega ozemlja ter zaščita japonskih državljanov. Kitajska obljublja svojo pomoč pri vsakem dogovoru, ki jamči varnost Japonske. Kitajska vlada je mnenja, da bi bil edini način za dokaz odkritosrčnosti japonske obveznosti, da ne bo v pogajanjih s Kitajsko uporabljala sile, če bi Japonska prenehala zahtevati dogovor s Kitajsko o gotovih načelih kot pogoj za izpraznitev. Za efektivna jamstva za dostojne po kitajškem mnenju lokalni dogovor.

Washington, 1. nov. d. Državni podtajnik Castle je izjavil, da bodo Zedinjene države na podlagi pogodb, ki jamčijo integriteto Kitajske prisiljene obsoditi stalno japonsko okupacijo Mandžurije. Povdaril je, da Ze-

dinjene države niso podpisale zahteve Društva narodov, naj Japonska izprazni postojanke v Mandžuriji 16. novembra, ker niso bile povabljene, naj izrazijo svoje mnenje. Ker Zedinjene države niso včlanjene v Društvo narodov, se tudi niso smele javno izjaviti.

London, 1. novembra. AA. Iz Tokija poročajo da je oddelek 600 japonskih vojakov prispel v Čančo, da ojači japonske čete, ki stražijo železniško progo Taonan-Supingki.

Mussolini proti poljskemu koridorju

Königsberg, 1. nov. d. »Allgemeine Zeitung« poroča iz Rima, da so izjavili na merodajnem mestu na vprašanje o Mussolinijevem stališču glede poljskega koridorja, da bo odprava tega koridorja tvorila glavno točko revizije versailleske pogodbe. Mussolini je že dolgo časa prepričan, da predstavlja ta koridor bolesto točko na evropskem zemljevidu, ki povzroča trajno mednarodno vznemirjenje in ki more povzročiti še velike težkote. — Vzrok za to Mussolinijevu naziranje je v deistvu, da loči polski koridor Nemčijo v dva dela, kar povzroča stalno ogorčenje med Nemčijo in Poljsko. Čeprav se Mussolini še ni javno izjavil, da predstavlja polski koridor vprašanje, ki se ma najprej rešiti poroča »United Press«, da bo predlagal likvidacijo vprašanja poljskega koridorja, kakor hitro bo za to pripraven čes.

Grobovi v sijaju jesenskega solnca

Ljubljana, 1. novembra.

Ni oblakov. Neskončno sinje nebo se boji nad ljubljanskim poljem. Po široki, sivi cesti hite proti severu dolge, nepregledne, temno oblečene trume ljudi — vse v solncu — polja, cesta in črna oblečeni ljudje.

V obraze se zaganja mrzla sapa. Prvi november je: Hladen in solnčen, tako solnčen, da ljudje gledajo v svetli dan — kakor bi se jim bližalo prerojenje.

Pa vsi hite na pokopališče, da počaste spomin svojih pokojnikov da počaste spomin vseh žrtev, ki so dali svoje življenje za dobro svojega rodu.

V daljavi se blešči zeleni stožp sv. Križa.

Tam so železna vrata — skozi katera se razliva velika živa množica v tihi dom vseh mrtvih.

Sredi pokopališča kipi proti nebu visok križ. — Na njem razpeti Kristus sije v solncu zlato — in truma za trumo se za nekaj trenutkov zastri vanj.

V simbol trpljenja — in dva tisoč let je kratka sekunda polna strahotne, žive in večne vsebine človekovega življenja.

Grob pri grobu. — Spomenik pri spomeniku. — Ljudje kraj njih pobežajo glave, z ro v črno prst, prižigajo sveče in vsajajo na gomilo rože, jesenske rože — tu pa tam trepeče v vetru čudovita krizantema.

Sapa ugaša sveče. — Spomini izvajljajo ljudem sože v oči, močijo lica.

Tako je leto za letom po vsem širnem svetu:

Da živi zažive ob grobovih.

Trinajsto leto je poteklo — ko so na bojiščih potihnil topovi in je človek sredi njih vstal z blatnih, potepanih, s krvjo prepojenih in z železom raztranih tal, dvignil roke proti nebu — sredi milijonov mrtvih trupel — in bil v oktobrskem solncu — Kristus enak.

Trinajst let je za nami.

Ali — teh trinajst let — kakor da ni bilo.

Le slovenska govornica nas spominja na »nečesa« velikega med grobovi, glasno izrečena beseda brez strahu pred tujčevom.

In tam, blizu v nebo kipečega križa stoji v solncu dva spomenika, dva slovenska grobova, pred katerima se ustavljajo trume naroda kakor v tihi molitvi.

Grobova, nad katerima je živa skala slovenske zgodovine.

Jančev Evangelist Krek — na eni strani — na drugi: Gregor Zerjav.

Zdi se, kakor da skali segata druga v druga.

Kakor da velikana nad Krokovim grobom skušata vstati,

kakor da se hoče steber nad Zerjavovim grobom povzpeti še bolj visoko.

Bele so te oblikovane skale.

Smrt je združila delo obah mož v en sam spomenik — srci v eno samo žrtev.

Na desni od teh spomenikov slovenske zgodovine pa se vrste grobovi, ki nimajo kamna, ki nimajo spomenikov, ki so dolgi in široki, kakor velikanske krste odete v zeleno rušo.

Tam leže tisoči, ki so padli za srečo in blagor vseh živih.

Tam so narodi združeni z našim.

Tam so Judenburške žrtve.

Tam spi veliki neznanj inunak — ki si je s svojo veliko žrtvijo postavil spomenik — ki ga en sam človek nikoli ne more doseči:

Skupni grob.

Iz teh grobov veje nepremagljiva sila — veje sila naroda, ki hoče živeti.

Kakor vsako leto, se je tudi letos spomnila Ljubljana nesrečnih žrtev podivjane avstrijske soldateske na Suhem bajerju. Vrli nacionalisti iz Trnovega in Krakovega so že včeraj okrasili vseh 20 grobov z venčji iz smrečja ter položili šopke krizantem in drugega cvetja na grobove. Danes ob

10. dopoldne se je na Suhem bajerju vršila lepa pietetna spominska svečanost.

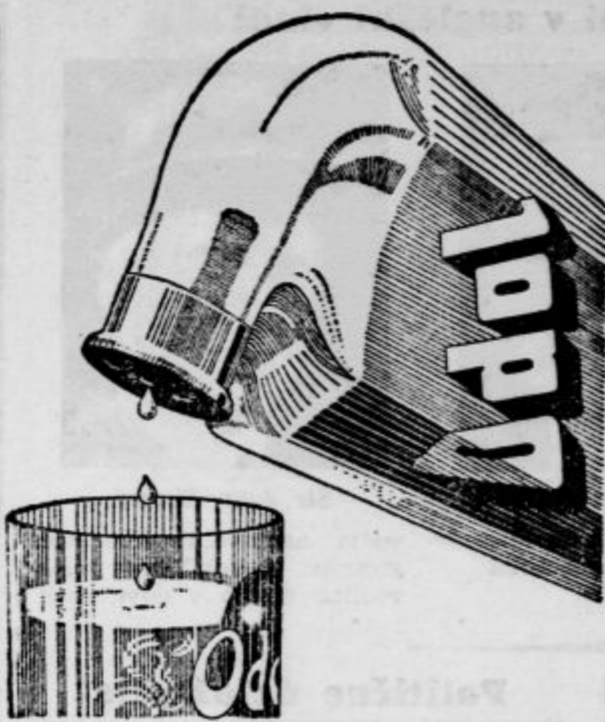
Na grobovih je zagorelo na stotine svečk. pevsko društvo Krakovo-Trnovo je zapelo žalostinko »Nad zvezdami« Ko so pevcji odpeli, je stopil med grobove nesrečnih žrtev sentjakovski župnik g. Janko Barle, opravil libero ter se v molitvi spominjal tudi vseh onih, ki so padli kot žrtve nasilja onkraj meja. Pevcji so zapeli Prelovevo turbobno »Oj Doberdob, slovenskih fantov grob« in s tem je bila skromna, ganljiva spominska svečanost, ki se je udeležilo mnogo občinstva, zaključena.

V soboto zvečer so zagorele tudi lučice pred univerzo, kamor so nacionalisti položili krasen trnjev venec na rapalsko spominsko ploščo ter tako počastili spomin žrtev pri Bazovci. Tudi na Napoleonovim spomeniku so bile prižgane svečice spomenu neznanega francoskega vojaka.

Staro ljubljansko pokopališče pri Sv. Krištofu vedno bolj propada. Zidovje se ruši in razpada, nagibajo se nagrobni spomeniki, plevel raste na zapuščenih grobovih. Nikogar ni, ki bi odstranil plevel, uredil in očedil gomile. Le tu pa tam je še ohranjen kak grob, toda vsako leto jih je manj.

Stara Ljubljana izumira. A danes so pohitele precejšnje množice na staro pokopališče in njemu priključeno evangeljsko pokopališče. Pri Sv. Krištofu leži mnogo naših zaslužnih mož, pisateljev, kulturnih voditeljev naroda. Niso ostali pozabljeni. Preporodovci se spomnijo nanje in so položili na grobove Valentina Vodnika, C. C. Kopca, Linhart, Josipa Jurčiča, Korytko, skladatelja Riharja in drugih lepe vence z napisji »Preporoda«. Položili so na grobove tudi šopke cvetic.

Ko se je prijazno jesensko solnce nagibalo v zaton, so se množice trumoma vračale v mesto. Z vetrom se je izgubljalo donenje zvonov, utihnilo so nagrobnice in ugasnile svečke...

ODOL

vsebuje izredno učinkovit antiseptikum, ki še ure po spranju ust učinkuje.

ODOL

priporočajo strokovnjaki kot najboljšo negovalno sredstvo za usta.

pcznala prave mere. je prišlo do hiperprodukcije. Cene produktov so padle, konkurenca se je poostriala. Da bi producenti vzdržali konkurenčni boj, so se oprijeli vseh možnih sredstev. Podjetja so se ra-

cionalizirala; stroji se neprestano izpopoljujejo, vzporedno s tem pa z nadprodukcijo narašča brezposelnost ter pada kupna moč konsumentov.

Predavatelj je naglašal, da pri nas ni prave brezposelnosti v primeri z drugimi državami, saj je v Ameriki 5 in v Angliji 3 milijone brezposelnih, v Nemčiji pa celo ena šestina prebivalcev. Posebno v Ljubljani imajo zadnje čase zaradi javnih del zaslužek številni delavci in s tem v zvezi obrtniki, trgovci in drugi. Mestna občina se drži Masarykovega načeta, da je treba v času krize omogočiti delo iz javnih sredstev, v boljših časih pa opustiti javna dela, ko itak nudijo delo zasebniki. Zaradi agrarne krize Ljubljana neposredno ne trpi, celo izboljšale so se nekoliko življenjske prilike meščanov, ker so se živila pocalila.

Glede na denarno krizo je predavatelj govoril tudi nekoliko o denarstvu. Objasnili je, da denar lahko pade na dva načina: 1.) ako nima dovolj nove kritja ter država izdaja še vedno nove bankovce v promet; 2.) če ljudje poberejo ves denar iz prometa ter ga hranijo doma. Povedal je, da je dinar najstabilnejši med drugimi valutami, trdno fundiran, saj ima 33% kritja v zlatu. V obtoku je tretjina papirnatega denarja hranilnih viog, zato je jasno, da banke ne morejo izplačati vlog vsem vlagateljem naenkrat, ker bi sicer morala Narodna banka izdati večje število bankovcev, ki bi ne imeli dovolj kritja.

Nazadnje je še predavatelj na kratko očrtal bistvo političnih kriz in njih vzroke; mudil se je pri političnih krizah predvorne in povojne dobe in napovedal še pri nas.

Kot logičen zaključek glede na naš politični položaj je izvenelo predavanje v opomin, da je slehernega Primorca sveta dolžnost, udeležiti se volitev. Mi hočemo državo, slogo in kruh in nam je splošen podvig države vrhovni imperativ, zato bomo manifestirali za državo s tem, da pojedemo voliti.

Predavatelju se je zahvalil v imenu predavateljskega odbeka društveni podpredsednik g. Samcin, občinstvo ga je pa navdušeno akklamiralo.

Ruski inženjer pod avtobusom

Usodna nesreča Pavla Barkova pri Stadionu

Ljubljana, 1. nov.

Sinoči se je na Dunajski cesti blizu Stadionu pripetila grozna nesreča, katere žrtev je postal mlad ruski inženjer Pavel Barkov, zaposlen pri hidro-tehničnem oddelku banke uprave v Ljubljani. V soboto pop. je imel Barkov opravka na Ježici in zvečer okrog 9. se je vračal proti Ljubljani. Tik pred Stadionom je prišel z Ježice mestni avtobus. Barkov ga je opazil, hitel je na cesto in dvignil roko, da bi se avtobus ustavil. Toda že je bila nesreča tu. Šofer najbrž Barkova ni opazil in se je nesrečni inženjer znašel pod avtobusom. Barkov je obelžal s težkimi telesnimi poškodbami, ves zamazan in okrvav-

ljen, nezavesten na cesti. O nesreči je bila takoj obveščena reševalna postaja. Že čez nekaj minut je pridrel reševalni avto. Nemudoma so naložili Barkova na voz in ga prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili, da ima nesrečnež zlomljeni obe nogi, natrto lobanjo in tudi težke notranje poškodbe. V bolnici so Barkovu nudili potrebno pomoč in ga obvezali. Kakor nam poročajo je njegovo stanje zelo kritično in skoraj ni upanja, da bo krevral. Barkov je ruski emigrant iz Odese, star je šele 32 let. Njegova grozna nesreča je vzbudila v mestu splošno sočuvstvovanje.

počuli, da v starih časih pravih kriz niso poznali, ker so se pojavljale le krajevne in boljše v gospodarskem življenju, posledice krajevnih vojn, slabe letine, slabih prometnih zvez itd. Prava kriza je tisto nezanesljivo stanje, ko se ne more nihče več nanj zanesti, ker se lahko vsak hip izprevrže in od katerega je odvisna usoda celotnega narodnega gospodarstva.

Razločujemo celo vrsto kriz narodnega gospodarstva: agrarno, borzno, trgovinsko, industrijsko, valutarno in druge.

Resne gospodarske krize srečujemo v zgodovini od 17. stoletja naprej. Prva takšna kriza je nastala na Nizozemskem, kjer se je vrtnarstvo tedaj silno razmahnilo in so se neverjetno dvignile cene cveticam. Zaradi konjunktura so ljudje vložili skoro ves denar v gojenje cvetic; ko so cene dosegle višek, so začele nepričakovano rapidno padati. V vsej državi je zapadlo gospodarstvo v hudo krizo ter se ni moglo okrepiti 50 let.

Velika denarna kriza je vladala v Franciji od l. 1790. do 1796 zaradi slabega državnega gospodarstva.

Velika industrijska kriza je nastala v Angliji l. 1825. po Napoleonovih vojnah. Industrijska produkcija se je silno stopnjevala in prvič srečamo pojem nadprodukcije. Zaradi nadprodukcije so padle cene proizvodov in vzporedno z njimi delnice; tako je propadlo 70 bank.

Značilen primer je tudi agrarna kriza v Nemčiji od l. 1818. do 1823., ki jo je zakrivila dolga letina. Cene pridelkov so občutno padle, posestniki so se zadolžili in nešteto posestev je bil prodanih.

Nasprotno je pa l. 1847. zakrivila gospodarsko krizo slaba letina v Angliji, Franciji, Nizozemski in Nemčiji. Takrat se je začela razvijati železnica in paroplovba. Ljudje so vložili ogromno denarja v delnice železnice in drugih družb, ki so nastajale v zvezi z novimi prometnimi sredstvi. Zaradi slabe letine je pa kupna moč vsega prebivalstva tako padla, da je začelo prodajati delnice, ki so zaradi tega zelo padle ter so propadle številne delniške družbe.

Tako je predavatelj naštel celo vrsto kriz iz preteklosti ter je pri vsakem posebnem primeru naglašal njih vzroke, da pokaže, kako različni so lahko in da se v vseh teh primerih očituje usodna napa, da narodno gospodarstvo ni bilo pod strogim državnim nadzorstvom. Dokazoval je, da današnja svetovna gospodarska kriza v bistvu prav za prav ni nič drugega, kakor so bile predvojnne krize, le majhna razlika je, da je zdaj svetovna, dočim so bile prejšnje omejene na posamezne teritorije, toda vzroki so isti v obeh primerih.

Kar je uničila svetovna vojna, je hotela povojna industrija nadomestiti. Ker pa ni

Mariborski nedeljski dogodki

Maribor, 1. novembra.

Sinočni večer in današnje dopoldne so izrabili naši kandidati za številne volilne shode in sestanke. Samo dr. Pivko in njegov namestnik Janžekovič sta imela skupno s prijatelji oba dneva.

13 shodov in sestankov.

Zborovanja so bila na Ceršaku, v Selnici ob Muri, v Selnici ob Dravi, Smarjeti, pri Sv. Duhu, Sv. Juriju, Jarenini, Sv. Jakobu, v Kamnici, Novi Cerkvi, pri Sv. Ani in pri Sv. Martinu pri Vurbergu.

Kandidati za desni breg dr. Vauhnik, ravnatelj Krejči in Ivan Kirbiš so imeli shode snoči in danes pri Sv. Lovrencu na Pohorju, v Bistrici pri Limbušu, Radvanju, Razvanju, Makolah, Studencih, Poljanah, Polškavi in Slovenski Bistrici itd. Posebno pozornost pa je po Dravskem polju vzbudil

govorni avto z volilnim napisom, s katerim so hotinjski fantje in moške agitrali za svojega kandidata dr. Vauhniko od vasi do vasi.

Shodi in sesnancki so pokazali, da zanimanje za volitve izredno narašča, hujšaki izgubljajo na terenu in 8. november jih bo bridko razočaral.

V ostalem pa ni bilo sinoči in danes v Mariboru nobenih izrednih dogodkov. Tudi se ni pripetila nobena večja nesreča, čeprav je bil avtobusni promet na Pobrežje zelo velik. Le v policijskih knjigah je bilo zabeleženih

7 aretacij, 18 prijav in 3 poročila.

Trgovski pomočnik Ivan S. iz Bistrice je zelo trogljav. Peljal se je s tovornim avtomobilom. Na vogalu Gajeve in Koroške ceste je zaradi ostrega ovinka odletel z avtomobila in obelžal s hudimi ranami na glavi nezavesten. Neki pasant je obvestil reševalno postajo, ko so pa prispeli reševalci na kraj nesreče, se je S. že zavedel. Odklonil je vsako pomoč in zatrjeval, da se bo že sam pozdravil, češ, da je nesreče sam kriv in naj ga pustite na miru. Današnje nedeljo so posvetili nešteti tisoči

spomnu pokolnikov

z obiskom na grobovih. Ves dan so valovale množice na pokopališče, da na grobovih počaste spomin svojih dragih. Popoldne so na pobreškem pokopališču združeni ma-

riborski pevski zbori odpeli žalostinko, vojaška godba je pa zaigrala več žalobnih komadov. Na grobu vojnih žrtev je imel kurat Zavadal globok, v srce segajoč govor, na koncu svečanosti pa je vojaška četa oddala tri salve. Vreme je bilo lepo jesensko, nekoliko je pripihovala mrzla sapa in čisti zrak je bil napolnjen s trpkim vonjem krizantem...

Deviški Jakob...?

Grajski kino: Ponedeljek in torek na splošno zahtevno: »Nežni sorodniki«. Od srede dalje »Vojvoda Reichstadtski«. Unionkino: Od ponedeljka do srede: Richard Tauber: »Ne verujem nobeni ženi«.

LJUBLJANA

Mestni trg 9.

Iz obilne zaloge nudim v ugodnem nakup moderne krznene plašče, ovratnike, boe itd.

Urejeno prebavo in zdravo kri dosežemo z vsakdanjo uporabo pol kozarca naravnega »Franc Jožefove« grenčice, ker poživlja delovanje želodca in črevesa, odpravi oteklino jeter, zviša izločevanje žolca, stopnjuje izločevanje seči, pokrepi presnavljanje in posveži kri. »Franc Jožefove« grenčice se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Gospodarske in politične krize

Zanimivo predavanje predsednika »Soče« dr. D. Puca

Ljubljana, 1. novembra.

Društvo »Soča« je imelo sinoči v salonu restavracije »Pri levu« otvoritveno predavanje XII sezone, ki se ga je udeležilo številno članstvo, pa tudi ostalega občinstva je bilo toliko, da je bil salon zaseden do zadnjega prostora. »Sočin« večeri so med Primorci izredno priljubljene. Da je pa bil sinoči tako zadovoljiv posej, je pripisovati tudi nadvse zanimivemu in aktualnemu predmetu predavanja društvenega predsednika g. dr. Dinka Puca o gospodarskih in političnih krizah drugod in pri nas.

Predsednik predavateljskega odbeka g. dr. Ražem je najprej pozdravil prisotne in potem izpregovoril o namenu in potrebi društvenih predavanj. Predavanja namomestujejo članstvu šolo, izpopolnjujejo mnogim izobrazbo; posebno Primorci potrebujejo informacije in pouk o novi domovini. Končati je treba tradicije in marsikaj revidirati, kajti v svobodni državi moramo biti aktivni, dočim smo bili v prejšnjih razmerah v opoziciji. Sleherni mora postati zaveden državljan, zato pa tudi delati z vsemi silami za vsesplošen

podvig države. Govornik se je spomnil tudi nedavno umrlega narodnega borca g. dr. Slavika, čigar spomin so prisotni počastili stoji.

Predavatelj g. dr. Puc je v uvodu omenil, da je predmet silno težek in se more obdelati v enem predavanju le v glavnih obrisih in da hoče izpregovoriti povsem poljudno, v namenu, da bi se prisotni seznanili vsaj z osnovnimi pojmi, na podlagi katerih bi potem znali reči pravilno razsojati sami. Naglasil je, da vladajo pri nas v splošnem nejasni pojmi o narodnem gospodarstvu in gospodarskih problemih sploh. Zato so tudi ljudje tako zbegani zadnje čase, ko ječi ves svet pod hudo gospodarsko krizo, kakršne zgodovina še ne pomeni. Sovražniki zunaj in znotraj izrabljajo ugodno priliko ter begajo ljudi.

Poljudno je potem raztolmačil ter opredelil pojem gospodarske krize. Gospodarske krize so motnje gospodarskega življenja. Te krize si najlažje predočimo s posvsem konkretnim primerom z boleznijo; kakor je včasih človek bolan, tako pride tudi v gospodarskem življenju do motenj. Zgodovina narodnega gospodarstva nas

Jaroslav Hašek:

Trgovec s krstami

Gospodu Lindigerju sreča nikakor ni bila naklonjena. Že ko so ga nesli h krstu, bi bil njegovo botro skoraj nabodel besen bk. Ko je oblekel prve hlače, da je vsakdo lahko na prv pogled spoznal, da ima moško bitje pred seboj, je prvi dan obvisel na žebliju mostu, ki je vodil čez potok. Za tem so enakomerno sledile druge nezgode in neprijetne dogodivščine. Tako je na primer padel s strehe na najlepšega gosaka svoje matere in ga ubil. Sicer se njemu ni nič pripetilo, narobe, celo prijetno se mu je zdelo pasti na gos — kakor da bi ležal v postelji — toda kakor vse kaže, je bila njegova mati druga mnenja in je mai' Francek takrat privrkat prišel v dotiko e šibo, ki je od tedaj postala važen faktor v njegovi družini.

Navzlic temu pa bi bilo napak, če bi mlademu Lindigerju očitali prevzetnost. Katastrofe so prihajale same od sebe... Minila je ena nesreča, da je napravila profesor drugi. V šoli je prežal za vrati na sošolca in seveda udaril po glavi gospoda direktorja, ki je pravkar nenadejano stopil v sobo.

Ko si je pozneje, v času, ko se vsak spodoben možki mora zaljubiti, izbral

nežna dekletca, se je navadno zaljubil v take, ki so ga vodile za nos.

Vsega vkup je bil zaljubljen v dvanajst žensk. Od teh se jih je devet poročilo z drugimi, čeprav so mu obljubile, da nikoli ne bodo vzele drugega ko samo njega. Ostale so še tri. Od teh je ena zbežala z nekom drugim, druga ga je pomotoma in od dolgega časa polila z vitriolom in tretja, ki je bila ločena gospa, česar pa on ni vedel, se je vrnila k svojem možu.

Če se je česa lotil, mu je zmerom izpodletelo. Tako je na primer stopil v državno službo. Ko je nekoč šel iz pisarne, je zašel v gnečo in preden se je zavedel, so ga zaprli. Na policiji so v njegovi aktovki našli kamenje in na svoje največje začudenje je izvedel, da je s tem kamenjem obmetaval dragonce. Dobil je dva meseca, se pritožil nakaš so mu kazen zvišali na pet mesecev. Povrhu je izgubil tudi službo.

Potem je pričel trgovati s kozmetičnimi sredstvi. Naselil se je v majhnem mestecu, kjer je bilo izmed 900 prebivalcev 280 steklarskih delavcev. Seveda ti dobri ljudje niso kupovali niti parumov in tinkture niti finih toaletnih mil, parfumov, zobnih praškov in dišečih mazil za masiranje prsi in za rast las. Prodajal je vse skupaj nekemu drogištu v velikem garnizijskem mestu in preden mu je odposlal, je v njegovi

trgovini izbruhnil požar in mu upepil vse imovino.

Odpejal se je v mesto, da bi se ustrelil. V hotelu je legel v postelji, zgrabil revolver, sprožil, krogla je zgrešila njegovo glavo. Šla skozi tanko leseno steno v sosednjo sobo, kjer je nekemu trgovskemu potniku zbila iz rok čašo čaja in razbila steklenice likerja v njegovem kovčegu. To je imelo dolgotrajne in nevspešne posledice, kazni in odškodnine. Hotelir je bil tak, kakor da bi mu postreljal vse hotelsko osebje in trgovski potnik je napravil iz par steklenice cele sode likerja.

Ni čudo, da je obliče gospoda Lindigerja po vsem tem zadobilo sila žalosten izraz.

Nekega dne je čital, da je po nizki ceni naprodaj velika zaloga krst, ker je lastnik podjetje umrl. Gospod Lindiger ni dolgo odlašal. Vedel je, da ga njegova večna smola in stalne nezgode silijo k temu, ja se loti nečesa prav žalostnega. Vedel je tudi, da ima trgovina s krstami to prednost, da nikoli ne zmanjka kupcev. »Sicer pa,« si je dejal, »smrti sem itak že gledal v obraz, kaj ne bi trgoval s krstami?« Kupil je torej zalogo krst in »ak« pričel iskati mesto, kjer bi odprl trgovino. Eden izmed znancev mu je dejal, da v Spodnjih Patrovicah ni ne velikega ne malega podjetja te stroke in da je tam zelo ostro

podnebje. Prosil je za koncesijo in čez tri tedne se je na neki hiši v Spodnjih Patrovicah svetil napis:

FRANC LINDIGER

Koncesionirana veletrgovina z vsakovrstnimi krstami za gospode, dame in otroke.

Gospod Lindiger je imel v zalogi več ko tristo krst. Hodil je med krstami po skladišču in se smehljaj. Vesel je bil, da lahko prodaja robo, ki si jo mora vsak človek prej ali slej omisliti.

Zvečer je izvedel kakšno zdravstveno stanje vlada v tem mestecu in dobra volja ga je takoj minila. Govorili so namreč o gripi, ki je isto leto razsajala in on je potožil, da ga zbada v prsih. »Tu boste ozdraveli,« ga je potolažil davčni upravitelj, »kolica je tu silno zdrava.« »Saperlot, to mi ne ugaja,« je vzdihnil gospod Lindiger in obliče se mu je zmračilo.

Štirinajst dni kasneje je hodil okrog s pobešeno glavo. Dosejel ni bilo niti enega kupca. »Jaz sem veliki idealist,« je dejal sam pri sebi, »bo že Bog dal, da bo kdo umrl.« Čez štiri tedne je hodil okoli ko senca in zastoj valil ljudi z novo dečko, ki jo je pritrtil nad vrata:

»Tudi na obroke.«

Mimoidoči so se mu zdeli utelčeno zdravje.

DOGODKI PO ŠIROKEM SVETU

Pred spremembami v angleški vladi

Philipp Snowden, sedanjí zakladní minister, ki bo imenovan za člana gornje zbornice

Neville Chamberlain, ki bo imenovan za Snowdovega naslednika

Sir John Simon, vodja nacionalne liberalne stranke, bo dobil prav tako vodilno mesto v novi vladi

Pravoslavni Papuanci

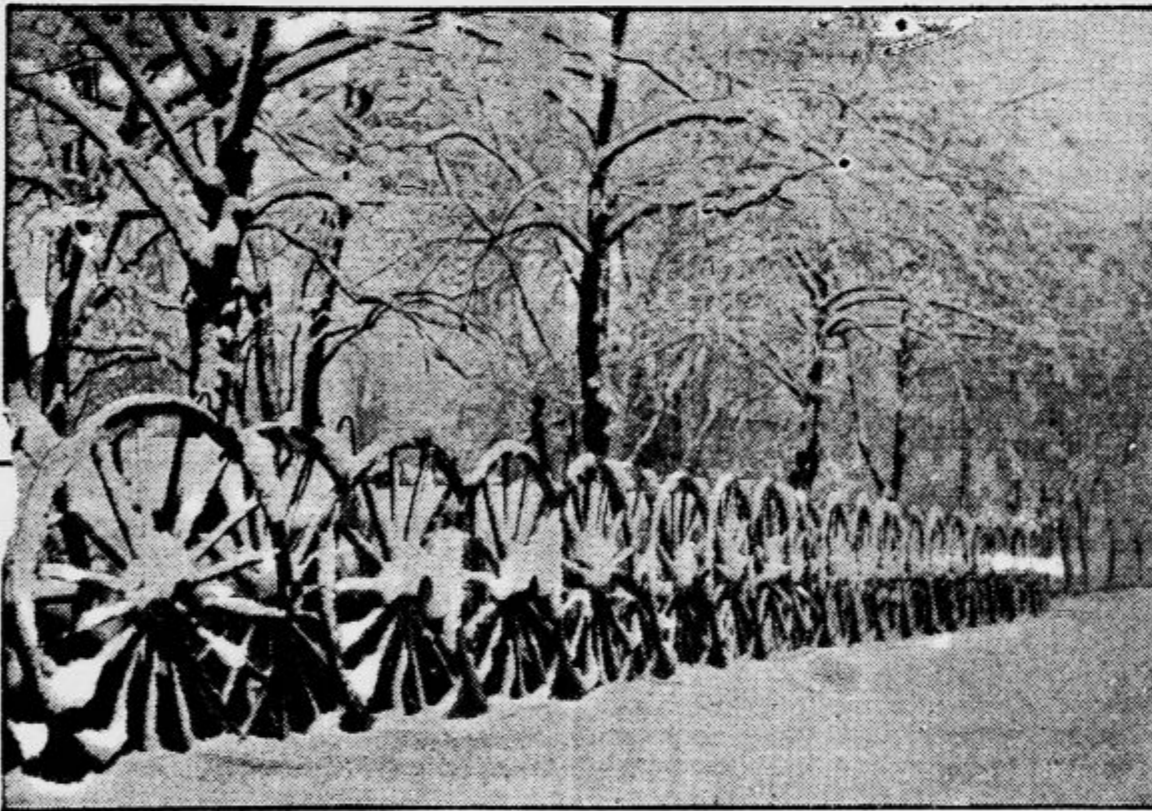
Dve ruski kmečki družini, Mironenki in Simovi, so lani pobegnili pred boljševiki iz Habarovska v Primorju preko Harbina na Kitajsko. Begunci so več mesecev stradali in zaman iskali stalnega zasluzka, dokler jih ni odpeljala neka izseljenska ladja v Avstralijo. Stavila je kmetom tridnevni rok za odgovor, in ti so pristali na poudbo šele tretji dan zvečer.

Dospeli so v Sidney. Izkazalo se je, da ni v mestu samem nobenih izgledov na kruh. Begunci bi morali več sto km daleč v puščavo. Simov-oc, voditelj skupine, je ugotovil, da bi zadostovali vsi prihranki samo za pot, in se je aprl. Naposled je povedal neki, ruščini več mornar beguncem, da imajo na Fidžijskih otokih dosti neobdelanega sveta. Simov je kupil star motorni čoln, vkrcal svojo skupino: tri moške in sedem žensk, ter pogumno odrazil na ocean.

Čolníc je prestal hudo nevihto in motor se je pokvaril. Izmučeni begunci so bili veseli, ko jih je vrglo morje na nepoznan manjši otok. En teden so tod živeli od sadja in ponoči prižigali ogenj. Mislili so, da jih bo kakor na Daljnem vzhodu lahko napadel tiger, ki pa sploh ni poznan na otokih. Nekoč zgodaj so začuli divje kričanje in zagledali tolpo s sulicami oboroženih Papuancev. Mironenko, lastnik edine puške, je z noži oborožil sopotnike in se pripravil na boj. A divjaki so odvrgli sulice in bele tuje prijazno zapeljali v vas, kjer so jim naklonili prostorno hišo. Rusi so pričeli nabirati kokosove orehe.

Ko je praznoval glavár mlaj, ki ga častijo órci, so okrasili Rusi njegovo kočó z bankovci. Imeli so nabasano vrečo ruskega papirnatega denarja, ki zdaj nima nobene vrednosti. A glavár je nepríčkakóvano proglasil carske bankovce za plačilno sredstvo. Rusi so nenaóno postali bogati. Ta sreča je trajala leto dni, dokler niso izgubili popolnoma razcefrani bankovci iz prometa. Simov je pred kratkim v Avstraliji kupil lepo motorno ladjo. Prideluje in prodaja žito, kavo in kokosove orehe. Zgradil je celo pravoslavno kapelico, kjer je krstil dva otroka. Več Papuancev, v celem do 40 družin, je prestopilo v pravoslávje. Tudi njih deca se učí ruščine, oziroma cerkvene slovanščine. Nekoč bodo našli raziskovalci na tem otoku veliko rusko kolonijo.

Zgodnja zima v južni Nemčiji

V pričetku tekočega tedna je pričelo močno snežiti v vsej južni Nemčiji. Slika kaže zasnežene vozíčke monakovskih cestnih snažilcev

Politične deložacije

Predsednik berlínske policije je na podlagi zasline odredbe državnega predsednika ukazal zapreti več narodnosocialističnih lokálov. Policija je kratko malo znosila opravó na cesto

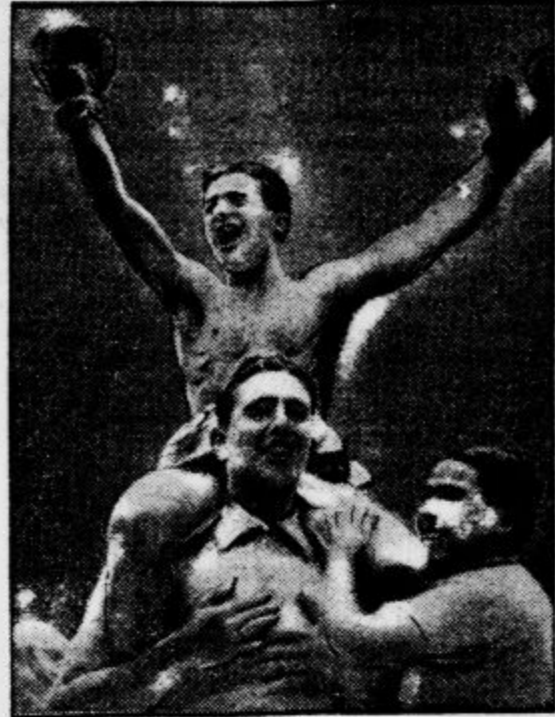
Slon izumira

V vsej Južni Africi je manj slonov nego v angleških potujočih cirkusih ali v angleških živalskih vrtovih. Pred 50 leti jih je bilo še na tisoče, danes jih je komaj 50. Pred nekoliko leti jih je na vladno naročilo neki lovec prestrčil okrog 100. Južnoafriška vlada namerava zadnje afriške slone obvarovati pogina, zdi se pa, da ji to ne bo uspeó.

Šest porotnikov v Avstriji

Avstrijskemu parlamentu je bil predložen zakonski načrt, po katerem bi se število članov kazenskega senata pri najvišjem sodišču zmanjšalo od 5 na 3, pri senatih prve instance od 4 na 3. Pri porotnih sodiščih bi odpadlo 6 porotnikov, tako da bi jih ostalo šest. V bodočnosti bo obtoženec v Avstriji obojen tedaj, če ga 4 porotniki spoznajo za krivega.

Nov svetovni prvak

Mladi francoski boksač Young Perez po senzacionalni zmagi nad Američanom Fr. Genarom na ramah svojih oboževalcev

Pozabljeni rojaki

Mar vam je znano, da se nahaja v osredni pariški ječi »Santé« vedno mnogo Slovanov: Poljakov, Čehoslovakov, Jugoslovanov in ruskih emigrantov? Med njimi je dosti malo izobraženih ljudi, ki niso zmožni francoščine. Obojeni so na stalni molk, brez dnevnikov so popolnoma odrezani od zunanjega sveta, niso v stanju pazniku sporočiti nujne želje in dolge tedne čakajo na odvetnika, ki se bo zavzel za nje. »Santé« služi kot preiskovalna ječa. Med njenimi stanovalcí se večkrat nahajajo popolnoma nedolžni ljudje. Tu srečamo na primer po pomoti aretirane rudarje ali poliske delavce, ker večkrat zamenjajo stražniki po deželi tuja imena. Tu so ljudje ki so na poti za kruhom, nehoti prekršili obmejna pravila in slično. Vodstvo ječe ne taji, da ni v stanju skrbeti za izdatno prehrano jetnikov. Državni prispevek je neznaten, znaša samo nekoliko frankov dnevno. Ta, ki ne dobiva živil ali denarja od rojakov in znancev, mora na pol stradati. Izmed vseh slovanških narodov so »skrbeli Poljaki kot prvi za te svoje državljane, ki jih je napotila nemila usoda v Santé. Ustanovili so v to svrho posebno zaščitništvo, ki vzdržuje malo knjižnico, skrbi za prehrano in obleko, v to svrho prireja dobrodelne koncerte in slično v Parizu in domovini. Zdaj so sklenili urediti slično pomoč tudi pariške organizacije ruskih emigrantov. Skrbeti hočejo predvsem za številne ruske soferje, ki večkrat pridejo v »Santé« zaradi prometnih prestopkov, dočim morajo shajati njih družine dolge tedne in mesece brez vsakega zasluzka.

Nabasane nogavice

Po podatkih Angleške banke je skritih pri kmetih v Angliji in po Irskem več kakor za pol milijarde funtov šterlingov zlata. Po stari navadi basejé kmetice zlatnike v nogavice, ki jih zataknejo med perilo ali domačo volno. Angležinje ne zaupajo bankam in se boje za varnost prihrankov. Irske kmetice so revne in kopičijo zlato samo zato, ker ga dobivajo neprimerno večkrat kakor srebro ali bankovca. To je zadnja posledica svetovne vojne. Nemške podmornice, ki so dolga leta imele oporišča ob irski obali, so plačevale pri nakupu s samimi zlatimi sovereigni. Berlin se je namreč zelo potrudil, da bi se prikupil irskim vstašem, in odtod izvira sedanja obilica zlata.

Najhujša zamera

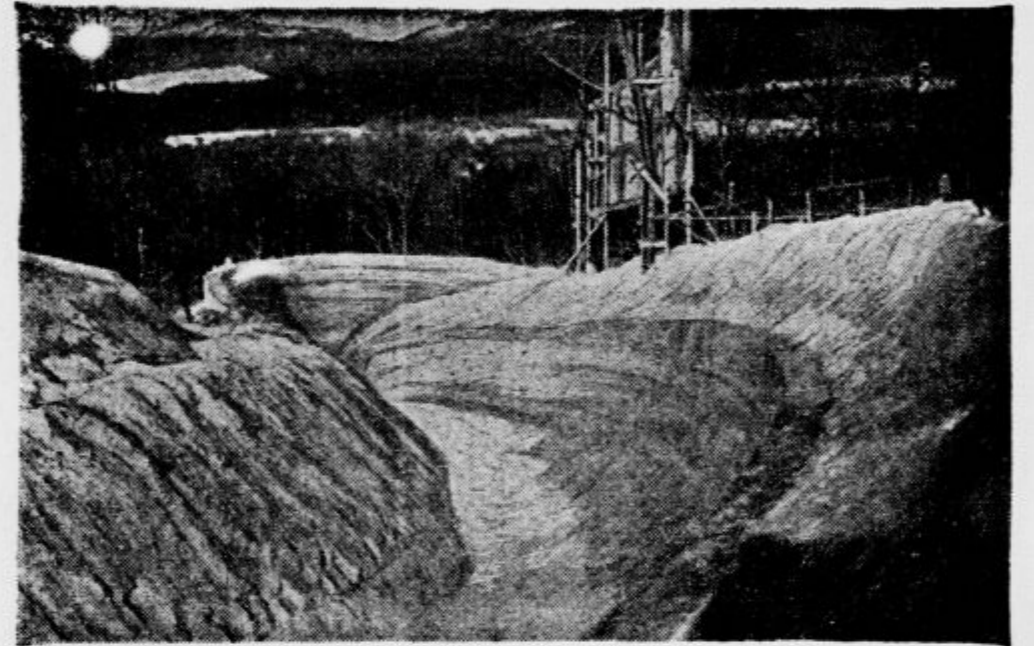
Priletna gospa Gypova, avtorica neštóvnihih dečliških romanov, objavlja v pariških dnevnikih svoje spomine in med drugim omenja kot najhujšo zamero, ki jo more doživeti žena, naslednji resnični doživljaj z neko znamenito igralco. Pred leti se je vršila velika loterija za pariške reveže. Igralka je stala pri čajni mizici in vneto poskušala obiskovalcem izvabiti čim več denarja. Mimo je prišel eleganten prileten gospod. Gospodična S se mu je čarobno nasmehnila in zaklicala: »Skodelico čaja, prosim... Za naše reveže! Samo 50 frankov!« Gospod se je ustavil in iz žepa potegnil nabasano listnico. Igralka je natočila čaj, ga nesla k ustom in z nasmehom dodala: »A vi boste plačali 100 frankov, ker sem jaz izpla požirek!« Gospod je takoj plačal 100 frankov, prodajalka pa je dal še 50 in je nejevoljno pripomnil: »Bodite tako prijazni, pa mi dajte drugo, čisto skodelico!«

Finančna kriza tudi v Avstraliji

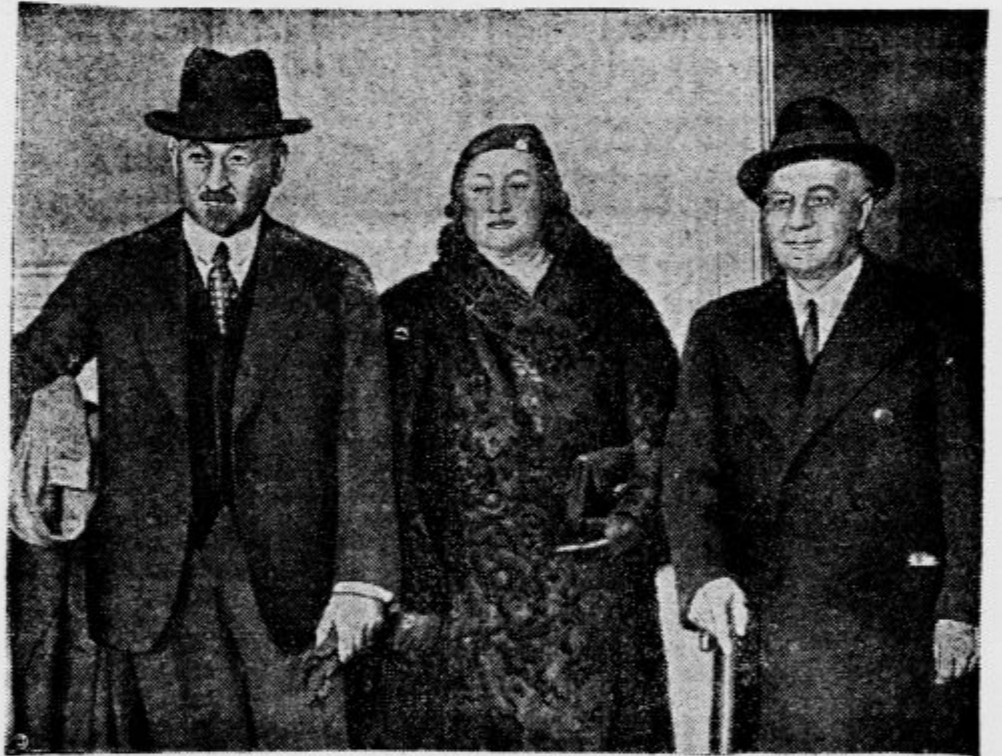
Avstralska vlada namerava izdati nov papirnati denar v iznosu več milijonov funtov. Na sliki: parlament v Canberri (spodaj: min. predsednik Scullin)

Proga za najdrznejšo zimsko-sportno panogo

V Lake Placidu, severno New Yorka, so zgradili veliko novo progo za bob, na kateri se bodo vršile februarja 1932 olimpijske tekme v tej drzni panogi na zledeneli pločvli. Američani sami so v bobu zelo nevarni tekmeči

Scotland Yard išče policijskega prefekta

Pariški policijski prefekt Chlappe je spravil s svojim londonskim obiskom angleško policijo v mučen položaj. Prefekt je izgubil za celih dvajset ur in vsa iskanja londonske policije so bila zaman. Že so mislili, da je bil izvršen zločin, ko so ga slednjé našli v nekem hotelu. Chlappe je izjavil, da si je želel ogledati London brez službenega spremljevalca. Na sliki: Chlappe (desno) s svojo ženo in ravnateljem mestne policije Guichardom

Stara tovariša

Posebnost londonskega nabrežja so be-raški umetniki. Z barvno kredo naglo slikajo po hodnikih različne prizore ali tudi portrete, da bi jim vrgli gledalci nekoliko drobiža. Chaplin, ki se je oktobra vrnil v London, je ta teden na hodniku zagledal svojo sliko, se ozrl na umetnika in nenaóno vzradočen zaklical: »Pozdravljen, Dandy!«
Izkazalo se je, da sta si oba pred 20 leti služila kruh pri istem potujočem cirkusu. Chaplin se je pomenil s starim tovarišem, mu vtaknil v roke bankovec in odšel. Slikar na hodniku se je oziral po

novem naročniku. Poročevalci so ga takó obkolili. »Kaj hočete, gospodje?« je rekel Dandy, »saj je to prav navadna zgodba. Chaplin je nadarjen, jaz pa nisem zmožen. On dobiva za svoje slike milijone, a jaz sem zadovoljen s šestirami. Saj itak veste, da je bilo vedno tako na svetu!«

Vojni dobičkar.

— Vaša hči je slabokrvna. Železo ji predpišem.

— Železo, gospod doktor? Kaj bi ji ne mogli predpisati kaj boljšega, recimo zlato ali platino?

Potr se je vrnil domov in ponoči izgovoril tale letak:

»Kdo kupi pri meni krsto, dobi povrhu zastoj še lepo platneno mrtvaško srajco. Kdor naroči otroško krsto, dobi zastoj še pošiljko podob za h krsti. Pri večjih naročilih vseka deseta krsta zastoj. Krste, ki ne bi ustrezale, zamenjam.«

»Če to ne bo pomagalo, potem je vse zaman.« si je mislil, poln upanja. Nič ni pomagalo. Prišel je halucinirati. Zdelo se mu je, da zvoní mrtvaški zvon... Vsakikrat je tekel povprašat, kdo je umrl in vedno se je ves obupan vrnil. Potem se je zgodilo, da je javno pričel govoriti, da ima brata v Indiji, ki je zdravnik in ki mu je pisal, da tam razsaja kuga in da naj pride takoj tja.

V krčmi je zastopal mnenje, da je za otroke zelo zdravo, če jih starši zdaj pozimi pustijo tekati bosih nog po snegu. Potem se mu je obličje mahoma zjasnilo. Neki mešan si je po nesreči na lovú poznal kroglo v trebuh, kar je povzročilo težko rano. Pravilo so, da bo poškodbam podlegel. Lindiger si je mel roke in dejal, da mu bo poslal krsto, kakršne Spodnje Patrovice se niso videle.

Tudi to upanje je splavalo po vodi. Ra-

njenja so prepeljali v praško bolnišnico in Lindiger je dolgo tekkel za bolniškim vozom in obupno kričal:

»Ne peljite ga v Prago, dam 50 odstotkov popust!«

Njegove slutnje so se uresničile. Njegovo upanje so pokopali v Pragi.

Potem se je zgodilo, da je nekdo sredi noči udaril po glavi okrajnega zdravnika, ki je prišel v mesto cepit otrokom kože. Trdili so, da je to storil gospod Lindiger. Istočasno je okrajni glavár prejel anonimno prošnjo, naj visoki naslov zdravniku zabrani zdravljenje bolnikov.

Neki terek si je gospod Lindiger sam pretrgal nit življenja. V sredo ga je našel orožnik, ki je bil prišel preiskavat slučaj z napadenim okrajnim zdravnikom, obošenega na žebju poleg vrat. Značilno je, da je bilo njegovo lice silno vedro, kar je mogel razumeti le tisti, ki je prečital listek, ki je ležal pod truplom:

»In vendar sem eno krsto spravil v promete. Preiskava je dalje še dognala, da je ležalo na mizi nedokončano pismo, v katerem je prosil bakteriološki institut na Dunaju, naj mu pošlje dvajset retort z bacili pegastega legarja.

Bil je res podjeten trgovec. (B. Z.)

Peen:

Roland in Jurče Smola

Njega dni je živel v Zahodni deželi junak, Roland po imenu. Bil je pošten in bogaboječ, s svojim cesarjem je bil nekaj v zlahti, tako, da mu drugače ni bilo baš sile in to. Rad je imel prijatelje, dobro vino in eno žensko, pa še to od daleč. Močan je bil nič koliko in nevernikom so se tresle hlače, če je le kdo črhnil njegovo ime. S cesarjevimi prirepniki se ni razumel, tu pa tam je kakšno tako hinavsko glisto premikastil in cesarjev blagajnik je preklinal — saj veste, kako je v bolniškim do-pustil!

Tiste dni je živel v naši deželi junak, Jurče Smola po imenu. Bil je pošten in bogaboječ, cesarju je plačeval davek in župniku biro, tako, da je za silo živel in to. Rad je imel prijatelje in cviček, za ženske pa se ni dosti brical, nekam od rok mu je bila ta stvar. Močan je bil nič koliko in biriči so pobegnili, če je zaškrinal z zobmi, kadar so ga le prevažč vlekli za nos. Sicer pa so ga na moč hvalili, tlako je opravljal za tri in valpet je bil zadovoljen — saj veste kako je s tako stvarjo!

Pa je prišel tiste dni v našo deželo nuncij s svojimi hlapci iz Rima po verskih opravkih.

Na svečanem banketu, ki so ga priredili nunciju na čast visoki cerkveni in posvetni krogi, je vitez najbolj nadušil poveljniki nuncijevih hlapcev Žane Podpeton. Pil je je ko za stavo in pripovedoval čudne in zapletene junaške zgodbe. Mnogo vedel povedati o Rolandu, junaku iz Zapadne dežele, ki je tak, da mu na vsem svetu ni para.

Vitez Praprè, ki se ga je že močno nalezlo, se je v svoji plemeniti pijanosti spomnil Jurčeta Smole. Udaril je s svojó visokorodno pestjo po mizi in zavpil: »Ta je pa bosá, da bi Rolandu ali kakor mu že pravite ne bilo nara na vsem svetu! Imam med podložnimi takega, ki ga gotovo prerahlja!«

Beseda je dala besedo (med vikšimi gredu take stvari naglo od rok) — sklenil so, da pošljejo Jurčeta Smolo v Zahodno deželo nad Rolanda. Žan Podpeton se je prijazno ponudil za posrednika.

Vitez Praprè se je vrnil dokaj navdušen na svoj grad, razgovoril je sukal meč po spalnici in vplil: Bomo ga! — tako, da se mu je prenašena visoka boljša polovica skrila pod posteljo.

Zjutraj so klicali Jurčeta Smolo v grad.

Krepko so mu dopovedali, kaj in zakaj. Jurče se je praskal za ušesom, ker ni prav dobro razumel, nazadnje pa je modro pripomnil: »Bo že kako!«

Vitez Praprè se je zelo potrudil za svojega junaka. Dal mu je skovati krepak oklep in nezmansko dolg meč, grajski umetnik Rafael Suša pa mu je zmalal (po vitezovi zamisli) bojno znamenje: belega jagenčka s tremi bobli na zelenem polju.

Cez mesec in dan je odhajal Jurče Smola na grajski Liski spremljan od šestih biričev v Zahodno deželo.

Ko so tja prišli, so jih lepo sprejeli. Izkazalo se je, da je Žane Podpeton dobro opravil svojo stvar. Jurče je dobil čedno podstrešno sobo z razgledom na grajski vrt. Druga dne je bil velik cesarski obed. Jurče se je poklonil cesarju in sam cesar mu je predstavil junaka Rolanda. Prav prijateljsko sta si stisnila roke. Pri obedu sta sedela skunaj Hudá stvar, takle cesarski obed! Jurče je na glas srebal kurio juhe mlaskal in zvečil je z odvrtimi ustmi, tudi pri tej precjz ponečedi! Ko so prišli raki na mizo, je obilila našega junaka kurja

SPORT

Ljubljana, 1. novembra. Vseh svetih dan! Dan, katerega posvečamo spominu svojih dragih, ki spijo lepše spanje, ki so nam bili vzor in vsebina našega življenja.

Tudi sportniki, sicer ob nedeljah tako aginji, se pridružujejo onim velikim množicam, ki romajo na grobove svojcev s tugo v srcih, vendar pa v zavesti, da je onim bolje.

Naša igrišča so danes bila zapuščena. Ni bilo nobenih javnih prireditiv, ni bilo borb in navdušenja. Sportniki, ki tvorijo kljub večkratnim diferencam eno veliko rodno, ki stremi za istimi cilji, so se, ko so posestili grobove svojcev, spomnili tudi onih, ki so s svojim nesebičnim in požrtvovalnim delom doprinesli k napredku našega sporta ali kot delavci v sportnih forumih, ali pa kot aktivni sportniki.

Ni jih malo. V srcih naših sportnikov so zapisana imena šircelej star. Zupančič star., P. Rohman, Učak, D. Rovani, Černe, Privškova, E. Držaj, Ogrin, Kihar in drugih. Danes smo mislili na te naše tovariše, poklicali nazaj v spomin njihovo delo in njihove uspehe. Obljubili pa smo pokojnim tudi, da bomo posnemali njihovo delo ter se, kakor so oni, trudili za čim večji napredek našega sporta.

Slava pokojnim sportnim tovarišem!

Državno-prvenstveni tekmi

Včeraj sta se vršili samo dve državno-prvenstveni tekmi, in sicer: BSK : Sašk v Beogradu in Hajduk : Mačva v Splitu. Tretja tekma med Gradjanskim in Concordijo, ki bi se morala vršiti v Zagrebu, je bila na prošnjo obeh klubov po dolgih pogajanjih z ozirom na današnji praznik odložena.

BSK in Hajduk sta bila seveda favorita ne samo zaradi tega, ker sta igrala na lastnem terenu, temveč tudi, ker predstavljata brez dvoma močnejši enajstoričji od svojih večerajšnjih nasprotnikov. Z ozirom na zmagi BSK in Hajduka se je prvenstvena tabela nekoliko izpremenila. BSK si je uvrstila svojo pozicijo na čelu tabele. Hajduk pa je prehitel Gradjanskoga ter zavzel drugo mesto. Pomisliti pa se mora, da je Gradjanski odigral eno tekmo manj in da zavzema tretje mesto le z eno točko razlike za Hajdukom.

Prvenstvena tabela izgleda sedaj takole:

BSK	6	6	0	19:2	12
Hajduk	6	3	2	11:7	8
Gradjanski	5	3	1	6:4	7
Concordija	5	2	0	12:10	4
Sašk	6	1	0	6:19	2
Mačva	6	0	1	5:17	1

BSK : Sašk 4:0 (3:0)

Beograd, 1. novembra. Kljub hladnemu vremenu se je danes zbralo na igrišču BSK (okoli 5000 gledalcev, da prisotujejo prvenstveni tekmi med BSK in Saškom. Zasedeno in sigurno so zmagali Beograščani s 4 : 0 (3 : 0). Zmagala BSK je bila plod lepih in zrelih kombinacij. Rezultat ne odgovarja popolnoma poteku igre, ker so zlasti tehnično nadmočni Beograščani imeli mnogo priložnosti, da zabijejo še več golov.

V drugi polovici se je slika nekoliko menjala. Sašku je uspelo, da je do 30. min. držal igro odprto in je bil na momente celo v premoči. Nato pa je zopet prevzel inicijativo BSK ter stalno napadal SASKOVA vrata.

Goli so padli v 3. min. po Marjanoviču, v 25. min., 45. min. prvega polčasa po Vujadinoviču. V drugem polčasu je skorjal v 22. min. Vujadinovič.

V moštvu BSK so bili dobri napadalci Marjanovič, Glišovič in Vujadinovič, v krilskih vrsti pa se je odlikoval Popović. Obramba Beograščanov je bila sigurna. Pri Sašku je bila dobra obramba in srednji krilec Götz. V 35. min. drugega polčasa je bil Glišovič poškodovan ter je BSK igral do konca le z 10 igračmi. Sodil je g. Klug.

Hajduk : Mačva 3:0 (2:0)

Split, 1. novembra. Ker je Mačva, kakor znano, na lastnem terenu odvzela Hajduku eno točko, je bilo zanimanje za njen današnji nastop v Splitu precejšnje. Zbralo se je okoli 1500 gledalcev.

Hajduk je bil skozi vso igro v premoči, vendar pa je vratar Ilić odlično branil. Hajduku je šele v 39. min. uspelo, da je po Lemešiču zabil prvi gol. Od sedaj naprej se igra skoraj izključno pred golom Mačve. V 42. min. daje Lemešič za glavo drugi gol. Tudi v drugem polčasu je Hajduk dikiral tempo ter bil neprestano pred vrati Mačve. Vendar pa so Hajdukovci preveč kombinirali in premalo streljali. V 19. min. je Bonačić postavil končni rezultat 3 : 0. Hajduk je tudi od sedaj naprej

polit. Še dobro, da je imel zdrave zobe: povžil jih je šest z oklepom vred!

Dvorjani so se mu posmehovali in dame so mrdale, le Roland je bil očividno všeč. Potrkal ga je po rami in mu nazdravil iz srebrne čaše: »Ex, Jurče!

Jurče ga je hvaležno pogledal, dvignil je košate obrvi in odvrnil: »Tak, pa na dobro zdravje! In sta do dna izpila. Naslednjega dne sta se prvič pomerila. Balkoni so bili polni blede gospe, sam cesar je gledal vso stvar iz svoje zlate lože.

Salamensko sta se obdelavala! Gospoda se je ugrela. Kričali so na vse grlo, dame še najbolj: »Udri ga, Roland! Alo! Goli! Goli! Le po Jurčetu! Vse je bilo z Rolandom, čeprav je imel drugače malo prijateljev med polizanimi škrici. Je že od nekdaj tako: kadar je šlo za skupno čast Zahodne dežele, so bili vsi za enega in eden za vse.

Bojna sreča pa se ni obrnila ne na to ne na ono stran. Nazaransko dobro se je držal Jurče! Tri ure sta se mikastila, nazadnje pa je sodnik razglasil konec borbe in rezultat remis.

Gospoda je bila vsa prepadena in zmešana: kaj takega pa še ne.

ostro napadal, toda igrači Mačve so skoraj vsi branili tako da SPLITANOM ni uspelo povisati rezultata. Zelo dobro je sodil g. Fabris.

Ostale nogometne tekme

Zagreb: Viktorija : Hašk 2 : 0 (2 : 0). Obe moštvi sta nastopili večinoma z rezervami.

Praga: Slavija : Kladno 3 : 0. Sparta : Bohemians 5 : 0. Nachod : Teplicer FC 3 : 1. Viktorija Žižkov : Čechie Karlin 6 : 4. DFC : Rapid 5 : 1.

Dunaj: Rapid : Nicholson 2 : 0 (1 : 0). Hakoah : Slovan 1 : 0 (1 : 0). WAC : DFC 1 : 0 (1 : 0). Wacker : Vienna 4 : 1 (1 : 1)!

Budimpešta: Ferenzaros : Hungaria 4 : 2. Ujpest : »33« 3 : 1. III. okraj : Vasas 4 : 2.

Debrecin: Booskay : Kispes 1 : 1. Dresden: Leipzig : Dresden 6 : 2 (3 : 0). Bruselj: Rote Teufel : londonski team 5 : 2 (3 : 1).

Vaše plošče in filme

razvija in napravi slike Drogerija Kanc, Ljubljana - Maribor 3

Občni zbor SK Tržič

V soboto dne 24. novembra t. l. se je vršil ob veliki udeležbi članstva občni zbor SK Tržič. Glasom potrdil posameznih funkcionarjev je bilo v jubilejnem letu — praznovala se je namreč v tem poslovnem letu 10 letnica kluba — izvršeno ogromno delo v sportnem propagandnem in gnotnem oziru. Ako omenimo le, da je znal celokupni denarni promet v tem poslovnem letu nad 50.000 Din, da se je vršilo okrog 50 tekem, in sicer zimskosportnih, nogometnih, hazenskih, lahkoletskih in kolesarskih, vidimo, da je odbor v resnici zaslužil pohvalo, ki mu je bila izrečena na obnem zboru. Da pa je bilo delovanje res propagandnega značaja, se vidi že iz tega, da je bilo v tekočem letu ustanovljenih več sportnih klubov, kakor SK Viktorija SK Svoboda in nogometna sekcija Škola kraljevine Jugoslavije v Tržiču. Vsi klubi goje v glavnem nogomet in hazeno. V številu hazenskih družin je mesto Tržič sigurno na prvem mestu, ker ima vsak klub po dve družini, nekateri celo še tri, torej rekord. Najbolj sta delovali zimskosportna in nogometna sekcija. Pri vseh tekmah je bil izvoljen nov odbor, v katerem je par novih moči. Novi odbor je skrbno sestavljen in jamči, da bo SK Tržič tudi v tekočem letu deloval samo v prosep in procvit sportne ideje in sportnega kluba.

Takoj naslednji dan, v nedeljo 25. oktobra, se je pričelo z delom. Vršila se je nogometna tekma SK Tržič — komb. SK Ilirija. SK Tržič je igral poizkusno tekmo zaradi sprejema v JNS s komb. moštvom Ilirije. Domače moštvo je igralo zelo požrtvovalno in z elanom osobito v začetku, tako da so zabili v petih minutah gostom dva gola. Toda ostrega tempa, katerega je dikiral rutinirano moštvo Ilirije, ki je bilo ojačeno s petimi igralci prvega moštva, niso mogli zdržati. Igra je bila ves čas napeta in zelo fair, kar je napravilo na gledalce zelo dober vtis. Razmerje golov sicer ne podaja prave slike in moči obeh moštev, vendar je zmaga Ilirije neporečna. Akoravno je ves čas tekme deževalo, so številni gledalci vztrajali do konca igre. Tako lepe igre Tržič še ni videl. Domače moštvo je poizkusno tekmo dobro prestalo.

Sodil je zelo dobro in objektivno gospod Derganc.

Deviški Jakob...?

Plavalna sekcija S. K. Ilirije. Seja načelstva danes ob 18.30 v kavarni Evropi. ASK Primorje (nogometna sekcija). Drevi ob 20.15 seja sekcijskega odbora v hotelu Miklič.

ANT. KRISPER

MESTNI TRG ROKAVICE: Din 15.—, Din 17.—, usnj. podložene damske: Din 55.—, usnj. podložene moške: Din 65.—

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Junaka pa sta na obče zgražanje odkorakala izpod roke v kantino cesarske garde.

Drugi dan: remis. Tretji dan: remis. Četrti dan: remis. Kakor na Bledu! Po dvoru je šumelo in vrelo kakor v gnezdih razdraženih os. junaka pa sta v grozo in stud vseh imenitkov ob večerih složno popivala v kantini in podoba je bila, da se prav res in od srca razumeta!

Imenitniki so se zbrali na posvet. Temu je treba v okom priti! Sramota vpije do neba! Poslali so ovaduhe med biriče, ki so spremljali Jurčeta in lenarili po cesarskih dvoriščih.

Pri vinu so se razvozljali jeziki. Ovaduhi so dodobra prevohali celo zadevo in poročali so imenitnikom: stvar je taka in taka. Jurče je berač, njegovemu vitezu tudi vsak teden boben poje, — na tem koncu bi se dalo nerodnost nekako urediti!

In to so uredili. Imenitniki, ovaduhi in podkupljeni biriči so z združenimi močmi pritiskali na ubogega Jurčeta.

»To in ono, kaj bi se še naprej pretepalo, štirkrak remis je že tudi čisto čeden uspeh. nu, pa tudi cesarje se vsa

Slavje vojne mornarice

Šibenik, 1. nov. n. Naša vojna mornarica je danes proslavila tukaj obletnico, ko je bila prvič dvignjena jugoslovenska zastava na jambore naših vojnih ladij. Proslava se je vršila v Mandaliniju pri Šibeniku in so ji prisostvovali komandant pomorske obalne komande general Polić z mnogimi oficirji. Šibeniški mestni župan, mestni komandant, zastopniki raznih društev in množično meščanstvo. Po službi božji je govoril kapitan vojnega broda Kastanić, ki je povdarjal veliki pomen dogodka, ko so zavirale na naših vojnih ladjah jugoslovenske zastave. V Šibeniku so prispele k tej proslavi brzojavne čestitke Nj. Vel. kralja, volnega ministra, komandanta mornarice ter mnogih drugih odličnih osebnosti iz vse države.

Odkrijte spomenika generalu Kovačeviću

Beograd, 1. nov. p. Iz Štipa poročajo, da so danes tamkaj slovesno odkrili spomenik pokojnemu generalu Mihajlu Kovačeviću, ki je bil pred štirimi leti ubit od bolgarskih atentatorjev. Spomenik je odkril kraljev zastopnik general Radovanović.

Svečanost na nemškem pokopališču v Beogradu

Beograd, 1. nov. p. Na pokopališču nemških vojakov, ki so padli v Beogradu za svetovne vojne, je bila danes lepa spominjska svečanost. Cerkvene obrede so izvršili pravoslavni, katoliški in evangeljski duhovniki, nakar je govoril nemški poslanik v Hassl. Svečanosti je prisostvoval tudi zastopnik vojnega ministra.

Počastitev dalmatinskega zgodovinarja

Split, 1. nov. n. Danes so v Splitu slovesno proslavili spomin zgodovinarja in novinarja Nadka Nodila, ki so mu odkrili spominjsko ploščo v poslopju klasične gimnazije, kjer je najprej služboval kot profesor. Proslavi so prisostvovali ban primorske banovine, splitski župan, komandant mesta ter tudi pokojnikova hčerka, Therri iz Zagreba.

Francosko-nemška pogajanja

Pariz, 1. nov. n. S parnika »Ile de France« se demantirajo vse vesti, ki so jih objavili listi o načinu, kako se bodo vršila pogajanja za zločanje Nemčije in Francije. Seja Francoskega ministrskega sveta bo v torkel pod predsedstvom Lavala, ki bo poročal o poteku svojih pogajanj v Washingtonu. Pogajanja med Nemčijo in Francijo bosta vodila v Berlinu francoski poslanik Francois Poncet, v Parizu pa nemški poslanik v. Hoesch.

Berlin, 1. nov. AA. Nemški poslanik v Parizu Hoesch je dobil nalog, naj obvesti ministrskega predsednika Lavala o dejanskem položaju v Nemčiji in mu v imenu nemške vlade izreče željo, da bi se določila nova procedura za razpravo o reparacijskem problemu.

Berlin, 1. nov. AA. Predsednik nemške vlade Bruening je stopil v zvezo s poslanikom ameriških Zedinjenih držav in Velike Britanije, da se orjentira v vprašanju reparacij in dolgov. Po vseh iz dobro poučenih krogov se začno te dni diplomatska pogajanja v ministrstvu zunanjih zadev med zastopniki Nemčije, Italije ter Francije.

Strašen zločin nad 14-letno deklico

Sombor, 1. novembra. Nedavno je iz vasi Vajepke pri Somboru nenadno izginila lepa 14letna deklica Sofija Sućinovičeva. Njeni svojci so jo povsod iskali, a ves njihov trud je bil zaman. Te dni pa so po naključju odkrili v nekem bližnjem gozdu njeno truplo, pokrito z listjem. Komisija je ugotovila, da je bila deklica najprej zadavljena, nato pa se je neznanim zločincem pregrešil nad njenim truplom.

Orožniki so uvedli odločno preiskavo in so aretirali nekoga mladega postopača, ki se je v tistem času potikal po vasi. Osumljeni mladenič, ki so ga izročili somborskemu sodišču, je naposled priznal svoj ostuden zločin.

Pavle Mergentaler †

Dunaj, 1. novembra. p. Danes je preminul po krajšem bolehanju četrti podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije, br. Pavle Mergentaler.

stvar že nekako dolga vidi — skratka: evo ti Jurče tisoč zlatnikov, evo še sto tisoč za zlahtnega ti gospodarja Praprčeta — pa hajd, samo hitro in brez hrupa!

Sihli so vanj in mu prigovarjali, Jurče je bil ves zmeden ob pogledu na tolike pare nekaj je menal, nekaj mečkal, nazadnje se je prihlulil in sramežljivo pobasal ponudeno mu mošnjo.

»Bravo Jurče! Ta je prava! Tako se govori!« so v en glas zatrobili združeni imenitniki in ovaduhi. »Če te bomo pa kdaj potrebovali, že vemo, kje se nam je oglašiti! Vrac ve, neverniki so zadnje čase vsi od zlodja — takle, kot si Ti bi nam utegnil dobro poslužiti — ne bo slabo plačano! Tak zdaj pa le brz in zbogom!«

»Dobro si se odrezal, brihtno si spjal to stvar!« so govorili podkupljeni biriči.

Potihoma so izvlekli konje iz hlevov. Jurče je še mimogrede snel svoj junaški grb belega jagenjčka s tremi bobki na zelenem polju, potem pa so jo odkrili v lagodnem diru iz mesta.

Ko se Jurče drugega dne ni pojavil, se je junak Roland žalostno začudil. Nekaj tu ni v redu! je posumnjal in že

Tehnični del rubrike urejuje avtotehnični oddelak Vacuum Oil Company. d. d.

Nekoliko nasvetov za zimo

Pri velikem številu avtomobilskih motorjev, v katerih je gotovo olje poleti izvrsno ustrezalo, bo isto olje pozimi odpovedalo. To je odvsnio v prvi vrsti od sistema mazanja od vrste in lege sesalčke za olje, od velikosti in širine oljnega sata in od lege oljnih vodov Olje, ki je zaradi mrzlega vremena postalo bolj gosto, ne gre skozi oljne sesalčke, skozi sito z majhno površino in skozi oljne vode, tako da je dovod olja pretrgan Neodgovarja-joče olje ne more tvoriti dobre zamašitve. V tem primeru uhajajo plini zgorevanja. Oljna para, ki se nahaja v teh plinih, se seveda na stenah karterja, tvori blato, mogoče tudi led, ter je tako ves sistem mazanja v nevarnosti.

Pri nastopu zime se mora olje na veak način in ne glede na to, koliko časa je bilo v sistemu, menjati. Pri novih motorjih se mora glede menjanja olja zelo točno ravnati po predpisih tovarne. Da voda v hladilniku ne bi zamrznila, moramo paziti na to, da se normalna delovna temperatura motorja obdrži s tem, da pokrijemo hladilnik. Če nimamo tako zvanih žalužij, si moramo nabaviti pokrivalo za hladilnik. Če motor tudi pozimi pravilno mažemo, se izognemo težkemu startu, prekomernemu razredčenju olja ter defektom in onemogočimo skoro vse težkoče avtomobilskega pogona.

Težka preizkušnja za avtomobile

V kratkem namerava ameriško-nemški koncern za industrijo in trgovino bencina in olja napraviti na znanem dirkališču Nürnberg-Ring težak preizkus za avtomobile. Dvajset vozil bo imelo voziti nepretrgoma 30 dni in 30 noči. Ta vožnja ima karakter preizkušnje o ekonomiji avtomobilskega obrata. To pomeni, da bodo v teh 30 dneh in nočeh nepretrgane vožnje ugotovili, koliko goriva in olja so porabila ta motorna vozila, koliko se je olje razredčilo ali zgubilo na svoji mazalni sposobnosti, kolika je obraba gum, kakšne reparature so potrebne, koliko so te reparature stale itd.

Taka preizkušnja je vsekakor velike vrednosti in zato so jo merodajni krogi toplo pozdravili. Tudi so do sedaj večkrat poizkušali napraviti nekaj podobnega, vendar je bilo treba precejšnje pomoči s strani avtomobilskih tovarn, ki so pa odklonile, da sedaj v težkih časih tvegajo svoja vozila samo v svrhu preizkušnje. Taka preizkušnja pa je kot zgolj sportna bila nemogoča. Kot tako lahko smatramo edino le svoječasno vožnjo motornih koles na Nürnberg-Ringu, ki je trajala šest dni in šest noči.

Sedanja vožnja bo trajala, kakor rečeno celih 30 dni in 30 noči. Vožnje se udeležijo 13 osebnih avtomobilov in 7 tovornih. Preizkušnja se bo vršila po razredih. V razredu najmanjših vozil bodo preizkušali tri avtomobile, in sicer po eno vozilo znamke B. M. W., DKW in nova mala tipa tovarne Brennabor. V razredu do 1200 ccm startajo vozila Opel, Hanomag in Stoewer. V razredu s cilindrično vsebino 1 in pol litra se bo preizkušalo le eno vozilo, in sicer znamke Wanderer. V razredu do 2100 ccm pa avtomobil tovarn Ford, Opel, Mercedes-Benz in Adler. Od zadnjih dveh fabrikatov po dva vozila.

V razredu tovornih avtomobilov bodo preizkušali tri znamke: Ford, Mercedes-Benz in Opel 3-tonske in tri znamke 5-tonskih vozil, in sicer Hansa-Lloyd, MAN in Büssing.

Manjša vozila bodo prevozila okrog 25 tisoč kilometrov, večja okrog 30.000 km. — Vožnja bo pod kontrolo delegatov avtomobilskih klubov in je že sedaj predpisano, s kakšno povprečno hitrostjo bodo avtomobili vozili, kako se bodo menjali vozači in kako se bo kontrolirala poraba bencina in olja, obraba gum, reparature itd. — O tej vožnji, ki bo dala vsekakor zanimive rezultate, bomo že poročali.

Angleške železnice in avtobusni promet. Angleške železnice družbe so do sedaj investirale v razna avtobusna podjetja lepo vsoto 9 milijonov funtov šterlingov. Na ta način so železnice gotovo najboljše dokazale, da ne smatrajo avtobusa za konkurenco, ampak da je tesno sodelovanje železnice z avtobusom potrebno. V

je pognal konja v divji dir na cesarsko ceste.

Za Sveto goro je dohitel žalostne bagunce. »Jurče, prijatelj dragi! Kaj je to?« je zaklical že od daleč našemu Junaku

Jurče se je sključil v dve gube, zardeval je in bledel, gubal je čelo in povešal oči.

Nazadnje je tako pogledal Rolanda, da je temu inako storilo.

Razumel je obupno stvar, ni besedice ni žugnil, povedil je junaško glavo in vzpodbodel konja.

Tužni Jurče Smola pa je, spremljan od biričev žalostne postave, z dvema mošnjama zlatnikov v svetem miru nadaljeval pot v domače kraje.

Vsak tui jezik

se zamorete sami naučiti lahko in dovršeno v 3-4 mesecih s pomočjo gramofonskih plošč samo po Lingston metodi. Te metode se poslužuje širom vsega sveta nebroj šol in privatnih oseb. Zahtevajte prospekt od zastopnika: Srpska obrtna banka d. d., Beograd, Cika Ljubina 15, telefon 23.630.

večini primerov so angleške železniške družbe zainteresirane pri avtobusnih podjetjih z večino glavnice. Na ta način je danes pod kontrolo železnice 15.000 avtobusov, ki prinašajo letno 28 milijonov funtov dohodkov. Ta znesek je vsekakor zelo visok kajti 4 največje železniške družbe imajo celotni letni dohodek od vsega potniškega prometa 55 milijonov funtov.

Motorizirano poljedelstvo. Ruska vlada je stavila v zadnjih dveh letih kmetom na razpolago traktorje za obdelavo zemlje. Sedaj je število teh traktorjev zopet povečano in je doseglo lepo število 50.000.

Policija vzgaja avtomobiliste. V nekem večjem angleškem mestu je prišla policija na originalno idejo. V vsak avtomobil, ki ga lastnik pusti na mestu, kjer parkiranje ni dovoljeno, stavi redar listek z napisom »Opozoritev. Parkiranje je na tem mestu prepovedano Mestna policija.« Na drugi strani te »opozoritve« pa je natisnjen seznam vseh onih mest, kjer je parkiranje dovoljeno. Gotovo se je s tem mnogo več doseglo, kakor pa če bi redar avtomobilista takoj zapisal v »rno knjigo!«

Dobček General Motorsa. Bilanca tovarn General Motors Corporation za drugo četrtletje t. l. izkazuje čisti dobiček 55 milijonov 122.767 dolarjev. Ta zaktiček bilance je celo nekoliko boljši, kakor pa lanskoletni za isti čas.

Rusi grade ceste. Ruska vlada je odločila, da pozove vse moške v starosti 18 do 25 let pod orožje: namesto puške pa dobe pozivniki v roke lopato in bodo morali popravljati ceste. Na ta način bo vlada spravila v red podeželske ceste v najkrajšem času.

Nov rekord. Tokrat ne v hitrosti, ampak v umetnosti dolgih prstov! Pred kratkoma so namreč v Berlinu v eni sami noči ukradli tatovi ravno 10 avtomobilov.

Koliko bencinskih črpalk imajo v Nemčiji. Po najnovejšem številu je v Nemčiji okrog 50.000 črpalk, ki oddajo letno okrog 1.2 milijarde litrov bencina in benzola. Ako primerjamo število bencinskih črpalk s stanjem motornih vozil v Nemčiji, bomo našli, da pride 1 črpalka na 15 avtomobilov in 13 motornih koles, medtem ko je razmerje med bencinskimi črpalkami in cestno mrežo 1:4,5; to se pravi, da pride na 4 in pol km 1 bencinska črpalka.

Koliko bencinskih črpalk je pri nas. V Jugoslaviji je število bencinskih črpalk, če ga primerjamo s številom v Nemčiji, precej skromno. Pri nas imamo namreč vsega skupaj okoli 650 črpalk, od tega je 150 črpalk stabilnih, t. j. s podzemnim tankom, a okrog 500 prenosnih. Število postaj, kjer se dobi bencin, pa je vseeno večje. Takih trgovcev je okrog 1500. Število je seveda še precej nizko, vendar ne smemo pozabiti, da je pri nas vsega skupaj 13—14.000 osebnih in tovornih avtomobilov, medtem ko jih ima Nemčija okrog 700.000.

Trokolo znamke D. K. W. Ko je tovarna BSA-motornih koles začela s proizvodnjanjem malih avtomobilov s tremi kolesi, so tudi druge tovarne poizkušale novi tip. Sedaj bodo tudi tovarne DKW spravile v promet motorno vozilo s 3 kolesi, ki bo tehtalo le 350 kg. Motor bo enocilindričen na dva dviga z vsebino 200 ccm.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA Začetek ob 20.

Ponedeljek, 2: »Vest«. Znižane cene. Izv. Torkel, 3: Zaprt.

Sreda, 4: »Dve nevesti.« Premijera. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA

Ponedeljek, 2: Zaprt.

Torek, 3: »Snegoročka.« Red B.

Sreda, 4: Viktorija in njen huzar. Red C.

Drama »Vest« na vernih duš dan. Drevi ob 20.

bo predstavljala naša drama francosko dramo »Vest«, ki je polna globoke vsebine in iskrenega čustva. Začetek njene vsebine sloni na dogodku, ki se je izvršil med svetovno vojno. Predstava bo izven abonmaja pa znižanih dramskih cen.

Golarjevi »Dve nevesti«. Znani slovenski pesnik in pisatelj nam je napisal veseloigro iz kmečkoga življenja, ki bo brez dvoma izvrstno uspela in ostala stalno na repertoarju vseh naših gledaliških odrov. Z vso mikavnostjo nam popisuje življenje na kmetih. Veseligo je naštudiral Fran Lipah, premijera bo v sredo 4. t. m. izven abonmaja.

MALI OGLASI

Lužbo dobi

Sivilsko učenko
sprejme stajle Hity, Kon
grozni trg 13. 47480-1

U'enc
priden ali pošten dobi ta-
koj mesto v manufakturni
igrovin. Ponudbe na ogi-
oddelku »Jutra« pod šifro
»Kranje«. 46974-1

Prodajalko
mešane ali samo manufak-
turne stroke, dobro izvet
bano, ki bi bila tudi bla
gajčarka, sprejemom s 15
decembrom ali po dogovoru
— Ponudbe na trdiko Ivan
Bojnik, Slovenjgradec. 47173-1

Kuharico
popolnoma samostojno in
svojo snaino, štem. — Po-
nudbe na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Dobra plača«
47248-1

Učen
na klobučarstvo, starejši
od 16 let naprej, pošten
staršev, sprejemom s takoj
šnjim nastopom. Hrana in
stanovanje v hiši. Adamič
Frane, klobučar, Trbovlje.
47485-1

Pletilje
dobro izurjene sprejemom.
Opokarska cesta 22. 47452-1

Kroj. vajenca
sprejme krojaška moška
delavnica trdike »Elite«,
Prešernova ul. 7. 47562-1

Šoferji
svojni kolarni, mešar-
stva, mehaniki in večje
vseote dobe in dobi
šok. Ponudbe pod »Kvito
predelava« na oglasni odd.
»Jutra«. 47562-1

Ključav. vajenca
sprejme Ivan Ponikvar,
Švabičeva ul. 1 (Trnov).
47578-1

Učenko
s 2 razredi meščanske šole,
ki ima oskrbo pri starih,
sprejemom v boljše specijal-
ne trgovine. Ponudbe pod
»Učbogliva« na oglasni odd.
»Jutra«. 47643-1

Va'enko

na modistovsko obrt ta-
koj sprejme Stana Jan-
čigar-Gregorc, modist-
ka, Ljubljana, Smartin-
ska c. 6. 47722-1

Službe iska

Postrežnica
želi zaposlitve dopoldne ali
popoldne. Ponudbe na ogi-
oddelku »Jutra« pod šifro
»Hitra«. 47782-2

Trg. učenka

s dveletno prakso, želi na-
radi opustitve trgovine —
na isto v boljše trgovini
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 47740-2

Natakarica

želi stalno mesto za takoj
Cenjene dopise na podru-
čje »Jutra« v Celju po-
snačko »Agilna«. 47573-2

Kot sobarica ali na- takarica

želim dobiti mesto. Imam
dobra sprave. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«
47570-2

Pričija

želi delo na domu na Du-
bniščev. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 47582-2

Dekle

vajena vsakega dela v hi-
ši in na polju želi zapo-
silitve. Ponudbe na M. Kn
belj, Kosovega ul. 247
47592-2

Postrež. ica

pridna in poštena, želi na-
poselitve. Ponudbe na oglas-
nem oddelku »Jutra« pod šifro
»Zanesljiva 453«. 47602-2

Deklica

stara 17 let, bi bila kot
pomoč gospodinj. ali k
otrokom. Ponudbe na ogi-
oddelku »Jutra« pod šifro
»Sretna«. 47602-2

Pohištvo

Svetla spalnica
dobro ohranjena, iz udga
loca, po ceni naprodaj v
Mariboru Tržaška cesta 98

Postk

**Čamernikova
šoterska šola**
Ljubljana Dunajska c. 36
(Jugo Avst) telefon 2236
Prva oblast koncesionarna
Prospekt 15. etazoni — v
šite ponji 47501-1

Prodajam

**Velika izbira
KRI'ANTEM**
na škofijskem vrtu
pri cerkvi sv. Petra v
Ljubljani Sv. Petra cesta
št. 91. 47467-6

Otroški voziček

dobro ohranjen, prodam
Knafljeva ul. 18 47580-6

Različne knjige

in note naprodaj. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«
47423-6

Prima bukova drva

postavljena na domu
Din 115.—, žagana
Din 125.—, klana
Din 135.— m³ — Pu-
trich, Dolenjska cesta
št. 6 47627-15

Porost

Novo hišo
pripravno za otvorišče, na
lojem kraju blizu kolo-
vozni progi na 26.000 Din
Ponudbe na oglasni oddelku
»Jutra« pod značko »93«
47085-20

Stavbno parcelo

400 m² veliko, na Kodelj-
evem takoj po ugodni ceni
prodam. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 47099-30

Hišo

s štirimi stanovanji na le-
pi in prometni lokaciji, od-
daljeno 15 minut od kolo-
vozne takoj ugodno pro-
dam. Naslov se izve v po-
tržnici »Jutra« v Celju
47524-30

Petsob. stanovanje

vrtom v Glinski ulici 5
tako oddam za 1500 Din
Vprašati pri hišnici. 47785-21

Vnajem

Gostilno
na prometnem kraju v Ra-
stavi št. 150. dve minuti
od železniške postaje ob
glavni cesti oddam v na-
jem 47397-17

Kapital

**RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX
RO-LEX**
KNJIGOVODSTVO
»Kartoteka«
Ljubljana
Selenburgova ul. 6.

Lokali

Lep vogalni lokal
ddam. Kongresni trg št. 4
47363-19

Gostilno-vinotoč

želim na račun ali v na-
jem postona zakona brez
strok. Cenjene dopise na
oglasni oddelku »Jutra« pod
značko »Skrbna«. 47437-19

Gostilno in mesarico

na prometnem kraju kupim
ali v zamem v najem. Po-
nudbe na oglasni oddelku
»Jutra« pod šifro »Zelo re-
son reflektante«. 47541-19

Stanovanje

3 sob, kopalnica, kuhinja
in vseh pritlikin oddam na
Kongresnem trgu št. 4
(Kirbišev). 47364-21

Stanovanje

3 sob, kopalnica, kuhinja
in vseh pritlikin oddam na
Kongresnem trgu št. 4
(Kirbišev). 47364-21

Sobo in kuhinjo

oddam takoj, Cesta v Rož-
dolino 11. 47576-21

Petsob. stanovanje

vrtom v Glinski ulici 5
tako oddam za 1500 Din
Vprašati pri hišnici. 47785-21

Stanovanje

3 sobe s pritlikinami od
Jam. Cesta X M. 28. Pod
rotnik. 47591-21

Stanovanje

sobe in kuhinje oddam.
Val Vodnikova ul. 29. Ze-
lena jama. 47600-21

Stanovanje

3 sob kuhinje in pritlikin
oddam. Naslov v ogi. odd.
»Jutra«. 47517-21

Stanovanje

3 sob, kopalnica, kuhinja in
vseh pritlikin oddam takoj
v vili. Naslov pove oglasni
oddelku »Jutra«. 47650-31

Stanovanje

3 sob, kopalnica, kopalnice
in kuhinje s pritlikinami
želim za 1. februar 1932.
Tako oddam za 3555.— na ogi-
oddelku »Jutra« pod »3555«
47597-21a

Sobe

Opremljeno sobo
s strogo separiranim vbo-
dom prav poceni oddam na
»Pečarski cesti št. 22«
47453-23

Sobo s hrano

na 700 Din takoj odda
Zor. Sv. Petra cesta 27. —
Ogledati med 11. in 13. uro
47457-23

Sobo

lepo opremljeno in strogo
separirano, na Aleksandro-
vi cesti oddam s 1. no-
vembrom Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 47466-23

2 gospoda

na stanovanje sprejme
»Lachi Maribor, Korčičeva
ulica 8 47360-23

Gospodič

sprejemom na hrano in sta-
novanje Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 47482-23

Sostanoval...

hrano ali brez sprejemom
na Cankarjevem nabirajo
št. 7/11 levo 47776-23

Na stanovanje

z vso oskrbo se sprej-
me gospod za 600 di-
narjev mesečno. Kri-
ževniška ulica št. 6,
II nadstr. 47751-23

Sobo

tudi s hrano oddam 2 go-
spodoma ali gospodinjama
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 47726-23

Sostanovalko

sprejemom takoj v Bohor-
jevi ulici 13/1 47745-23/2

Opremljeno sobo

s separatnim vhodom. Iščo-
akademik za takoj — Po-
nudbe na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Akademik«
47745-23/2

Mahno sobico

ni rabila. Ponudbe na ogi-
oddelku »Jutra« pod šifro
»Kor postavim gašerka«
47745-23/2

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom oddam
boljšemu gospodu Naslov
v oglasni oddelku »Jutra«
47388-23

Ulasbila

Gitaro
dobro ohranjeno, kupim ali
po dogovoru zamenjam za
»Klubo. Bibi Franc. Cerk-
nica pri Raketu. 47571-23

Obrt

Fotomatrska dela
kako tudi: vas strokovna
sila naredi do sedaj naj
bolje in najceneje foto
graf Joško Smuc, Wolfo-
va ul. 12 in špelična fe-
to trgovina A Smuc, Mari-
jin trg 8 — vogal Wlfrava-
ulice L. 204 30

Zenitve

Zenitve in poroke
poreduje najbolj vestno a
diskretno koncesionar-
ranj Zavod na sklopnaj-
sakonov »Rosa« Zagreb
pošta 3 — Informacije in
prijave pošilja prosti
vpošiljni poštni znak na
10 Din 213 24

Žena v sodobnem svetu

O feminizmu

VII.

Na usmerjenje in poglobitev mednarodna ženskega gibanja so odločilno vplivale zlasti nemške žene. Goethe je nekoč rekel o svojem narodu: »Ta narod, ki vedno daje obračun o vsem, kar dela... Isti čut odgovornosti, isto temeljitost in vestnost kažejo tudi nemške žene v vsem svojem stremeljenju. One se jasno zavedajo, da nalogajo pravice tudi dolžnosti, zato si resno prizadevajo, povsod, kamor jim je pot odorta, nodati polnovrednega človeka.

Nemško žensko gibanje in njegovi uspehi: so neločljivo vezani z imenom Helene Langejeve, kajti ona je bila do go vrsto let duhovna voditeljica nemškega ženskega gibanja kateremu je dala njena močna osebnost globino in resnost. Bila je vedno v središču dela za socialno, kulturno in politično enakopravnost žene in je preživela vse faze hude borbe za ženo samostojitev.

Početi njenega dela spadajo v ono dobo, ko so se nemške žene borile za reformo ženske izobrazbe. O tem je spisala Helena Langerjeva brošuro l. 1887. Takrat dekleta niso imela dostopa v srednje šole in seveda tudi ne na vseučilišče. Allgemeiner deutscher Frauenverein je vztrajno zahteval reformo ženske šolske izobrazbe in ker oblastva niso ničesar hotela ukreniti, je žensko društvo z Langejevo na čelu osnovalo v Berlinu l. 1887 realne tečaje za žene. Štiri leta pozneje so se pretvorili ti tečajji v prave gimnazijske tečaje. Materialna sredstva za te tečaje so dala ženska društva, vodstvo pa je bilo v rokah Langejeve, ki je zanimivo opisala razvoj ženske izobrazbe, zlasti pa stališče tedanjih odločilnih činiteljev v svojih »Spominih«: »V tem zavodu se je prvokrat prelomilo v potu ženske mladine z estetiziranjem in privraket se je zgodilo, da se je dekletom podajala resnična izobrazba, prežeta z zdravim realizmom. Da bi dekleta mogla tudi maturirati, to se je videlo široki publiki, žurnalistiki, a tudi šolskemu oblastvu kakor slaba šala. Šolski odbor Berlina, katelega smo prosili, naj nam da za naše tečaje na razpolago gimnazijske prostore, se je po izjavi očitdiva krivil od smeha. Toda bilo je med moškimi tudi takih, ki niso gledali na reč samo s humoristične strani. Smeh pa je popolnoma ponehal, ko je nekaj let pozneje napravilo prvih šest deklet maturo z najboljšim uspehom. Minister prosverte je priznal, da so znale istotoliko, če ne več kakor moški. Po teh uspehih bi človek pri-

čakoval da se bodo odprla vrata srednjih šol in umverze tudi ženskam. Toda prav nasprotno: sovražniki ženske emancipacije so začeli z borbo s podvojeno silo in tako je bilo treba čakati še 10 let da se je z zakonom odprla pot ženskemu šudiju. L. 1897. je Langejeva izdala brošuro z naslovom »Intelektuaine meje med možem in ženo«, kjer zahteva, da se preneha mehanična delitev dela in da se prične organska: »Naša zahteva je da se mora uveljaviti organska delitev dela, ustrežajoča narodi posameznega spola. Dajte polno svobodo individualnosti vsakega spola v celotnem kulturnem področju. Samo s tem pogojem se more spoznati, katere posebne zmožnosti so primerne za gotovo polje dela.«

Ker se je Helena Langejeva tako energično podajala v boj za reformo ženske izobrazbe, je povsem umevno, da se je najprej obrnila do onih, ki vrše to izobrazbo. Ustanovila je l. 1890. društvo nemških učiteljic, ki je šlo takoj prvo leto 3000 članic. Danes jih ima okrog 50.000. To društvo je pomenilo mnogo več kakor običajna stanovska organizacija. Njegov nastanek, njegov duh, njegovo pedagoško in stanovsko-politično delo je pomenilo vstajenje žensk, stanovske zavednosti. To je bila resnično borbena organizacija: borila se je za reformo ženske izobrazbe in za vpliv žene na izobrazbo, a tudi za zboljšanje socialnega in materialnega položaja lastnega stanu. To društvo je na mah dvignilo ugled učiteljic, ki so postale iz drugovrstnih pedagoških moči pionirke lastne misije. Še danes združuje učiteljice vseh kategorij, ki jih veže skupni smoter: kulturni podvig nemškega žentstva.

Helena Langejeva je kazala nemški ženi pota in cilje, ki so se širili in poglobljali. V nešteto spisih, ki jih je priobčevala v ženski reviji »Die Frau«, je podajala temelje ženske gibanja, ki so rasli iz lastnega spoznanja in iz zunanjih vzrokov. V svrhu dosege smotra je priporočala vedno pota praktičnega udejstvovanja: sodelovanje pri socialnih in kulturnih nalogah povsod, kjer se nudijo, v poklicu, v družini, v občini, v političnih strankah. Vedno se ji je videlo velikega pomena za politično vzgojo žene, da si tudi ona ustvari neko spoznanje, neki svetoven nazor, neko politično prepričanje. Če žena ne ve, kam spada, nima vsa njena borba za državljanske pravice nikakega smisla. Današnji nivo nemških žen priča, da je bilo vzgojno delo Langejeve plodonosno, saj se udeležujejo nemške žene v javnem in kulturnem življenju kakor malokje. Žal, da danes fašistična struja močno vpliva na nemško žensko mladino v nasprotni smeri.

Društvo akademsko izobraženih žen
Od odbora Udruženja univerzitetnsko obrazovanih žena v Jugoslaviji smo prejeli:
1. Ni res, da bi bila ljubljanska sekcija »Udruženja univerzitetnsko obrazovanih žena v Jugoslaviji« samostojno društvo, ki se bori samo za pravice ene kaste žen. Res je, da je imenovano društvo sekcija U. U. O. 2. v Jugoslaviji, to je podružnice svetovne »Internacionalne federacije univerzitetno izobraženih žen«, ki se bori za pravice vseh žen.
2. Ni res, da naša sekcija posnema program društva »ženski pokret«, Res je, da ima naše društvo iste cilje kakor centrala U. U. O. 2. v Jugoslaviji

Rajonske zastopnice iščem!
Doseženo je
Največja izbira kuriva s popolno izrabo oolote kurive ploške.
Peč za velike in največje prostore
RAPID
je patentirana DO 50% prihranka na kateremkoli kuriva
TEHNIČNI BIRO LJUBLJANA, GRADISČE 13
Telef. 2796

MODNI SALON ZA GOSPODE

se priporoča za izdelavo oblek, sukenj za jesen in zimo po naj-novejši modi.
Izdelujejo se tudi železničarske uniforme.
CENE NIZKE! POSTREŽBA SOLIDNA!
OROSLAV SLAPAR
modni salon 12991
Smartinska cesta 8 LJUBLJANA Smartinska cesta 8

Tužnih src naznanjamo vsem sorodnikom in značim, da je naš preljubljeni sin in brat, gospod
Josip Skrem
podnarednik 25. hidroeskadrile v Divuljah
dne 29. oktobra ob 4. uri popoldne postal žrtve svojega poklica. Zemeljski ostanki se bodo prepeljali 2. novembra ob 15. uri iz glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 1. novembra 1931.
ZALUJOČA RODBINA IN SORODNIKI

ČE POTREBUJETE TISKOVINE, KATALOGE, PROSPEKTE,
TODA SE NE MORETE ODLOČITI V KAKŠNI OBLIKI NAJ SE IZVRŠE. BLAGOVOLITE SE OBRNITI NA NAŠE PODJETJE
V VSEH POTREBAH
VAM JE V TEH VPRAŠANJH DRAGE VOLJE NA RAZPOLAGO
NARODNA TISKARNA
V LJUBLJANI

VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO
CENE ZMERNE / PRO- RAČUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO ZASTONJ
TISKARNA IZVRŠUJE RAZLIČNE TISKOVINE, ČASOPISE, DIPLOME, REVIFE, VREDNOSTNE PAPIRJE, KOLEDARJE, SREČKE, KNJIGE I. T. D. ENOBARVNI IN VEČBARVNI TISK, PISMA, RAZGLEDNICE, SLIKE, OSMRTNICE, OVITKE, JEDILNE LISTE, CENIKE, VIZITKE, RAČUNSKE ZAKLJUČKE, POROČNA NAZNANILA IN VABILA
TELEFON 3122 — 3126
POŠTNO ČEK. RAČUN V LJUBLJANI 10.534

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)
Obrestovanje vlog, skupaj in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut borzne narčila, prodajni in kreditni vsake vrste, oskomi in inkaso menic ter banka zila v tu- in inozemstvo safe - deposita št. št. št.
Brzjavke: Kredit. Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2487, 2548. Internarban 2706, 2806